TRST, petek
17. maja 1957
Leto XIII - Št. 117 (3652)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638,
93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROCNINA: mesečna 480, vnaprej; četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Še nič novega pri sestavljanju vlade

Triumvirat Zoli - Pella - Gonella zaradi ravnotežja med levico in desnico?

Zoli bo pri sestavi vlade izbiral med ljudmi, ki mu jih bodo predložili kot kandidate organi stranke - Medtem ko bi on podpredsedstvo vlade ukinil, zahteva Rapelli dve podpredsedstvi

(Od našega dopisnika)

RIM, 16. — Mandatar za sestavo nove vlade senator Zoli je prišel kot po navadi ob osmih zjutraj v svoj urad, ki ga je zapustil po deveti uri. Za deseto je bil napovedan sestanek vodstva KD z njegovo udeležbo. Vendar pa je Zoli odšel še prej k Sv. Lovrencu na grob De Gasperija, kjer je pomolil. Kaj si je v tem trenutku želel, ni nikomur povedal. (De Gasperi je bil sedemkrat predsednik vlade...). Šele potem je šel na sestanek vodstva stranke, na katerem je imel poročilo tajnik Fanfani. Vodstvo stranke se je Fanfaniju zahvalilo za prizadevno delo, da bi se kriza rešila tako, kot so si demokristjani zamislili na sestanku glavnega odbora stranke 7. maja, pa čeprav mora z obžalovanjem ugotoviti, da poziv KD za obnovitev solidarnosti ni naletel pri strankah centra na sprejem, kot ga je KD pričakovala. Nato se je vodstvo zahvalilu tudi Segniju za delavnost med 22 meseci vlade.

Zoli je potem govoril, kako namerava izpolniti nalogo, ki jo je včeraj prejel od predsednika republike. Vodstvo mu je izrazilo čestitke za mandat ter nato izreklo željo, da bi «ob podpori kompaktne solidarnosti parlamentarnih skupin KD in ob naklonjenosti odgovornih odločitev parlamentarnih skupin, ki mislijo na neodložljive zahteve svobodnega in demokratičnega razvoja države uspel sestaviti vlado, ki bi zagotovila odobritev proračunov» in nekaterih drugih zakonov ter pogodb o Evratomu in skupnem evropskem tržišču, ki sta temeljni etapi politike zahodne solidarnosti in evropske enotnosti. Tako približno pravi uradno poročilo o sestanku.

Med sestankom je Fanfani baje poudaril potrebo, da se v novo vlado vključijo nekateri člani vodstva stranke, tako da bi se prestiž vlade okrepil. Zlasti se je baje zavzemal za vključitev podtajnika Rumorja, Zaccagninija in Guia. Ali je hotel Fanfani na ta način te člane vodstva povišati ali odstraniti? (Kdor je minister, ne more biti istočasno v vodstvu stranke). Verjetno je torej, da bi se Fanfani rad otresel nekaterih ljudi v vodstvu, ki so mogoče kdaj pokazali nekoliko preveč samostojnosti. Toda Rumor in Zaccagnini sta odklonila ponudbo za vstop v vlado, medtem ko jo je Gui sprejel in bo verjetno postal minister za delo in socialno skrbstvo.

Popoldne se je Zoli v poslanski zbornici nekaj časa ustavil z novinarji v «transatlantiku» ter jim povedal, da se bo jutri sestal z nekaterimi predstavniki svoje stranke. Potrdil pa je tudi, da bo sestavil vlado le v soglasju z vodilnimi organi KD, in to tudi v primeru vključitve tehničnih osebnosti v vlado. Dejal je tudi, da se bo vlada številčno najbrž zmanjšala z ukinitvijo podpredsedstva in nekaterih podtajništev, ki so prej nastala pravzaprav samo zato, da so se zadostile zahteve koalicionistov. Zoli namerava še ostati minister za proračun. Vlado bo najprej predstavil v senatu (ker jo je Segni predstavil v poslanski zbornici — torej zaradi zamenjave), in sicer pred koncem meseca. Ko ga je neki novinar vprašal, če je mesto ministrskega predsednika nezdružljivo z mestom predsednika glavnega odbora KD, je Zoli odgovoril, da v tem trenutku to vprašanje še ni aktualno, saj vlada še ni sestavljena.

Popoldne sta se sestali vodstvi poslanske in senatne skupine KD. Senatorji so tudi že sestavili seznam ljudi, ki pridejo v poštev za kako mesto v vladi. V tem seznamu so: Trabucchi, Gava, Salomone, Medici, Braschi in Caron. Senatorja Spallina pa so določili za kandidata za podtajnika, in sicer čisto določeno: v predsedstvu vlade; zdi se, da si ga je Zoli sam izbral.

Vodstvo poslanske skupine se je ukvarjalo predvsem s problemi, ki bodo morali predstavljati glavno vsebino vladnega programa. Ko se je govorilo o vprašanju sestave vlade, je Rapelli poudarjal nujnost, da bi vlada imela dva podpredsednika, torej prav nasprotno kot Zoli, ki misli podpredsedstvo sploh ukiniti. Sicer pa je Zoli že dejal, da ne bo napravil ničesar brez soglasja vodstva stranke. Ti nasprotni stališči predstavljata že neko trenje. Rapelli je namreč predstavnik manjšinskih struj v stranki, ki soglašajo v tem, da bi odločno zahtevale, naj postaneta podpredsednika vlade Pella in Gonella, tako da bi vlada dobila videz ravnotežja med levico in desnico. Zoli se je o tem razgovarjal s Fanfanijem in zdi se, da bosta omenjena zares postala podpredsednika, čeprav Fanfaniju ta triumvirat — Zoli, Pella, Gonella — ni kdo ve kako všeč. Gotovo pa bo imela enobarvna vlada z njim več jamstva za podporo svoje stranke.

Piccioni, ki predseduje poslanski skupini KD, bo jutri dopoldne govoril s posameznimi člani vodstva skupine ter nato sestavil seznam kandidatov za mesta v vladi, ki ga bo opoldne predložil Zoliju.

V zvezi z možnostjo, da postane član vlade tudi kak neodvisni, se omenja ime prof. Battaglie, bivšega rektorja univerze v Bologni, ki naj bi postal prosvetni minister in dr. Carlija, ravnatelja Mediobanke, ki bi postal minister za zunanjo trgovino; za ta resor pa se navaja tudi sen. Paratore. Glede drugih ministrskih mest ni mogoče še nič govoriti, saj vodstvo poslanske skupine KD še sploh ni navedlo svojih kandidatov. Ugibanja lahko postanejo bolj realistična šele jutri, ko bo Piccioni prinesel Zoliju imena kandidatov za vladne stolčke. Če torej danes kak časopis že navaja celo listo ministrov, tedaj lahko presojamo tak seznam s podobnimi merili za uresničljivost, kakor gledamo vsako soboto in nedeljo do popoldne na izpolnjene obrazce za «totocalcio».

Danes sta se sestali tudi vodstvi obeh parlamentarnih skupin liberalcev. Po sestanku izdano poročilo pravi, da so izrekli hvaležnost Segniju, sicer pa bodo kaj več povedali, ko se bo 25. in 26. t.m. sestal glavni odbor liberalne stranke. Misinom pa ni všeč Zolijeva izjava, da se ne bo posvetoval s predstavniki drugih strank, češ da je to v nasprotju s prakso vseh dosedanjih njegovih prednikov, tudi tistih, ki so že imeli zagotovljeno določeno večino, medtem ko je Zoli še nima.

In kdaj bo Zoli sestavil vlado? „Ni videti, da bi se mu strašno mudilo. Toda poročilo Anse, ki pravi, da se bodo v ponedeljek pričela pogajanja med egiptovsko in italijansko delegacijo za nov sporazum o plačilih, navaja člane italijanske delegacije in pravi, da ji bo predsedoval podtajnik ministrstva za zunanjo trgovino nove vlade. Po tem je torej mogoče sklepati, da bo vsaj do takrat že nova vlada.

A. P.

DANES

Kljub protestom svetovne javnosti je eksplodirala prva britanska vodikova bomba. Posledice eksplozije na Srednjem Pacifiku so v vsakem pogledu negativne. Nikakor ne bodo pomagale naporom za delne sporazume o razorožitvi. Nasprotno, še ovirale jih bodo ker se v širokem okviru nadaljuje zelo nevarno jedrsko tekmovanje. Ena eksplozija bo izzvala drugo, tekmovalci bodo nadaljevali oboroževalno tekmo, ker ne želijo zaostati za drugimi. Kam bo vse to privedlo? Poizkusi niso element popuščanja, temveč vzrok napetosti, ker večajo medsebojno nezaupanje ter ustvarjajo strah in sume. S poizkusi vodikovih in atomskih bomb se le kvarijo dobri odnosi med državami, ki že tako ne verjamejo druga drugi. Izžarevanje zastruplja ozračje, ogroža življenje nedolžnih, slabša splošne mednarodne odnose in grozi z uničenjem zdravih klic popuščanja. Niso slučajno mnogi državniki, znanstveniki in navadni ljudje odločno nastopili in obsodili jedrske eksplozije ter pozvali svetovno javnost, naj se združi, dokler ne bo prepozno.

S svojimi grozečimi posledicami so poizkusne jedrske eksplozije zajele že ves svet, ker se te posledice ne ustavljajo na mejah držav in ne upoštevajo politične razdeljenosti sveta. Preden bi ga združile v smrti in uničenju, se mora svet združiti proti tej nevarnosti, ki ogroža vse človeštvo.

Po drugi strani pa moramo poudariti dejstvo, da so včeraj v Londonu ugotovili kar pet točk, glede katerih se strinjajo, da bi omogočile delen sporazum o razorožitvi. Razgovore so začasno prekinili za deset dni, toda v zelo optimističnem razpoloženju.

Pred pogajanji med Italijo in FLRJ o plačilnem sporazumu

RIM, 16. — V Rimu se bodo začela 3. junija jugoslovansko - italijanska pogajanja za sklenitev novega plačilnega sporazuma. Poleg tega bodo na sestanku razpravljali tudi o medsebojnih gospodarskih odnosih, posebno o blagovni izmenjavi, o lokalnem blagovnem prometu in o izvajanju sporazuma o tehničnem sodelovanju. Proučili bodo tudi možnost sporazuma o cestnem prometu med obema državama.

Velebit v Milanu

MILAN, 16. — Kot gost Inštituta za študij mednarodne politike je prispel danes v Milan Vladimir Velebit, državni podtajnik v zunanjem ministrstvu FLRJ.

Stara sramota v ZDA

Ku Klux Klan šteje čez 50.000 članov!

Tudi številni protestantski pastorji so med njimi - Današnja manifestacija ob Lincolnovem spomeniku za dokončno odpravo preganjanja črncev

WASHINGTON, 16. — Jutri bodo potekla tri leta od dneva, ko je vrhovno sodišče ZDA sklenilo, da se v ameriških šolah preneha z rasno segregacijo — z ločitvijo belcev od črncev. V južnih državah ZDA pa ta sodni odlok še ni izveden. Zato bodo na jutrišnjem «romanju molitve za svobodo», pri katerem se bo zbralo čez 50.000 Američanov okrog Lincolnovega spomenika v Washingtonu, pozvali javno mnenje, naj zahteva od kongresa sprejem «zakona o civilnih pravicah», da bi se dokončno prenehala preganjanja črncev na Jugu.

Organizatorji romanja so zaskrbljeni tudi zaradi vedno večje aktivnosti rasistične organizacije *Klu Klux Klan*, ki šteje baje čez 50.000 pristašev, med katerimi so celo mnogi protestantski pastorji!

Znani pisatelj William Faulkner, Nobelov nagrajenec za literaturo, je včeraj izjavil, da je potrebno čimprej odstraniti ostanke rasizma. «Prenehati mora stanje, kakršno je danes, ko spada v ZDA med prebivalce drugega razreda nič manj kot 17 milijonov državljanov,» je dejal Faulkner.

Vojni zločinec Funk izpuščen iz zapora

BONN, 16. — Britanski predstavnik je sporočil, da je bil vojni zločinec, bivši nacistični minister za gospodarstvo Walter Funk izpuščen iz zapora v Spandau (Berlin). Obsojen je bil na nuernberškem procesu na dosmrtno ječo. Izpuščen je bil na podlagi sporazuma med štirimi velesilami, ker je že star (66 let) in bolan.

Angleške zahteve do Egipta na bodočih pogajanjih v Rimu

Kljub angleški podpori Franciji v Varnostnem svetu bo zelo verjetno sprejeta egiptovska uprava prekopa - Zavrnjena laburistična resolucija, ki graja vladno politiko v zvezi s Suezom - Bevan zahteva odstop vlade

LONDON, 16. — Spodnja zbornica je zavrnila s 308 glasovi proti 259 laburistično resolucijo, ki graja vlado zaradi njene politike v zvezi s Sueškim prekopom.

Britanski zunanji minister Selwyn Lloyd je pred glasovanjem izjavil, da «angleška vlada podpira zahtevo francoske vlade za sklicanje Varnostnega sveta in je v tesnem stiku s Parizom». «Edino nasprotje med nami in francosko vlado, je dodal Selwyn Lloyd, je, kar se tiče uporabljanja Sueškega prekopa v tej prehodni dobi.»

«V interesu britanske vlade je, je nadaljeval Selwyn Lloyd, napraviti, kar more, da se odvisnost Zahodne Evrope od prekopa zmanjša.» Dodal je, da je treba zaradi tega «primerno pospešiti» graditev petrolejskih ladij z veliko tonažo. Omenil je še, da imajo egiptovski predlogi «glavno napako, da se vsi ali deloma lahko odpovedo, brez napovedi». «Bodoči dogovori o delovanju prekopa morajo biti enaki konvenciji iz leta 1888 in napravili bomo, kar bomo mogli, da se bo egiptovska vlada tega zavedla.»

O ameriški politiki na Srednjem vzhodu je Selwyn Lloyd izjavil: «Naš namen je bil prepričati ameriško vlado, da si je zaradi stališča, ki ga je zavzela novembra in decembra lanskega leta, prevzela mnogo večjo odgovornost za zaščito miru in interesov svobodnega sveta na Srednjem vzhodu» Dodal je, da sta Eisenhowerjev načrt in stališče ameriške vlade do jordanskih dogodkov prva znaka dejstva, da «se ta odgovornost sedaj sprejema».

Selwyn Lloyd se je nato branil pred kritiko zaradi vloge, ki jo je imel v egiptovskih dogodkih in je trdil, da so tedanji sklepi bili pravilni in da je zaradi tega sedaj manj verjetno, da bi se položaj spremenil v resno vojno.

Povedal je nato, da se bodo bodoči angleško - egiptovski finančni razgovori v Rimu nanašali na sledeče.

1. možnost, da se posebni račun angleške banke, ki je določen za plačevanje tranzitnih pristojbin za plovbo po prekopu Egiptu, lahko uporablja tudi za angleško — egiptovske trgovske posle;
2. delna deblokada egiptovskih računov v šterlingih, ki jih je britanska vlada blokirala ob nacionalizaciji prekopa, zato da se poravnajo nekateri dolgovi in uredijo nekateri trgovski posli, ki so bili prekinjeni ali blokirani;
3. vprašanje finančnih zahtev.

«Normalni egiptovski račun, je izjavil Selwyn Lloyd, bo še dalje blokiran izvzemši zneske, ki so potrebni za poravnavo nekaterih trgovskih dolgov. Mi nameravamo obremeniti ta račun z zneski, ki odgovarjajo pravičnim finančnim zahtevam proti Egiptu. Nimamo namena popustiti glede tega».

Med debato je laburistični voditelj Bevan izjavil, da Edenov odstop ni izbrisal krivde članov sedanje vlade. Spričo opozorila o nevarnosti splošne vojne, ki ga je 11. septembra dal maršal Bulganin, se napoved vojne Egiptu, ki jo je dala britanska vlada, lahko označi kot *zločinska blaznost*.

Omenil je nato, da je lanskega avgusta vladalo v spodnji zbornici skoraj soglasje glede obsodbe nacionalizacije Sueškega prekopa. Trdil je tudi, da je Naserjev sklep imel za posledico, da je mnogo oseb na gospodarsko nerazvitih področjih bilo na angleški strani. Na koncu je zahteval odstop vlade in takojšnje volitve.

Mac Millan pa je v svojem odgovoru izjavil, da je treba napraviti «obračun dobička in izgube». Trdil je, da je Naser izgubil ugled pri mnogih Arabcih in da potrebuje 600 milijonov šterlingov za upravljanje prekopa in razvoj področij ob Nilu. Ta znesek mu lahko nudi samo Zahod, «toda zahodne države nimajo več zaupanja v to, kar nudi voditelj egiptovske vlade».

Pri štetju glasov so ugotovili, da se je 16 konservativnih poslancev vzdržalo; med njimi tudi osem poslancev, ki so izstopili iz konservativne parlamentarne skupine.

Kljub izjavam Selwyna Lloyda, da bo britanska vlada podpirala Francijo pri njeni pritožbi v Varnostnem svetu, so v londonskih pooblaščenih krogih skeptični glede učinkovitosti francoskega koraka. Zdi se namreč, da se je britanska vlada sama, potem ko je vztrajala pri ameriškem državnem departmaju za novo skupno pritožbo v Varnostnem svetu, potem pridružila ZDA v mnenju, da bi tak korak bil neučinkovit in da je potrebno sprejeti poizkus egiptovskega upravljanja prekopa.

Ugotavlja se tudi, da kakor je izjava predsednika francoske vlade Molleta presenetila londonsko vlado, tako je izjava Selwyna Lloyda nekoliko presenetila spodnjo zbornico. V britanskih parlamentarnih krogih namreč menijo, da bo Sovjetska zveza uporabila *veto*, če se v Varnostnem svetu predloži resolucija, ki bi v najmanjši meri obsojala Egipt. Toda sklep, da podpre Francijo, bo britanski vladi omogočil, da znova pridobi del svoje naklonjenosti pri desnem krilu konservativne stranke zaradi glasovanja o zaključku debate o Sueškem prekopu.

—«»—

Iranski petrolej

TEHERAN, 16. — Iranski ministrski predsednik Egbal je predložil zbornici načrt zakona, ki «daje vladi pooblastilo za izkoriščanje petrolejskih bogastev v državi in se pogaja za njih prodajo».

Novi zakon, ki ga je šah odobril, bo razveljavil zakon, ki je bil odobren leta 1944 na predlog Mosadeka. Ta zakon je branil iranski vladi, da začne brez odobritve parlamenta pogajanja s tujimi družbami ali vladami za sklenitev sporazumov o petrolejskih koncesijah.

—«»—

Beograjska Opera na «Florentinskem maju»

Janačkova «Katja Kabanova» prvič izvajana v Italiji

FLORENCA, 16. — *V okviru «Florentinskega maja» so danes v gledališču Della Pergola nastopili orkester, solisti in zbor beograjskega opernega gledališča. Predvajali so opero v treh dejanjih «Katja Kabanova», katere avtor je Leoš Janaček in ki se je to pot sploh prvič predvajala v Italiji. Opera, ki je nastala l. 1921, je poleg «Jenufe» (1894) najboljše Janačkovo delo. Vsebina opere je povzeta po Ostrovskega «Nevihti».*

Beograjčani so peli v svojem jeziku. Občinstvo je izvajanje sprejelo z velikim zadovoljstvom in izrazilo svoje odobravanje tudi dirigentu Krešimiru Baranoviču. Glavno vlogo je pela Valerija Heybalova, ostale važnejše vloge pa so imeli: Melanija Bugarinović, Biserka Cvejić, Drago Starc, Stevan Krstić in Nikola Cvejić. Kostume je pripravila Milica Babić - Jovanović. Opero je režiral Mladen Sablić.

Občinstvo, ki je z velikim zanimanjem sledilo operi, je navdušeno ploskalo po vsakem dejanju. Predstavi je prisostvoval tudi jugoslovanski veleposlanik dr. Darko Černej.

—«»—

Stalinistično poročilo plenuma pisateljev ZSSR

MOSKVA, 16. — V skupnem poročilu tretjega plenuma vodstva Zveze sovjetskih pisateljev se proslavlja Stalin kot veliki revolucionar in državnik, ki je «okrepil sovjetsko socialistično literaturo». Poročilo poudarja vodilno vlogo partije v literaturi, katere podlaga mora ostali še nadalje socialistični realizem. «Ne moremo ostati indiferentni spričo napadov, ki že eno leto prihajajo iz Poljske, iz Madžarske in iz Jugoslavije proti socialističnemu realizmu, napadov, ki imajo namen omajati zgradbo socialistične literature. Socialistični realizem ne vsebuje niti politične diskriminacije, niti ne gre za tem, da bi postavljal na zatožno klop pisatelje, ki jih ne moremo smatrati za pristaše te šole». Poročilo uvršča med negativne primere literarnih del v prvi vrsti znameniti roman Dudinceva «*Ne živi se samo od kruha*», ki je bil pred kratkim preveden tudi v italijanščino in na druge evropske jezike.

Razorožitev in jedrske eksplozije

Optimizem pri pogajanjih za razorožitev Vedno večji protesti proti eksplozijam

Pet točk, ki bi omogočile delen sporazum - Demonstracije v Tokiu zaradi poizkusov na Božičnih otokih - Mac Millan: «Poizkusi se bodo nadaljevali» - Delo razorožitvenega pododbora OZN odloženo na 27. maja

LONDON, 16. — Uradno so javili, da je razorožitveni pododbor OZN odložil svoje delo na 27. maj. Voditelj ameriške delegacije Harold Stassen je odpotoval nocoj v Washington, kjer se bo posvetoval s svojo vlado. Zorin bo odpotoval v Moskvo jutri.

Na današnji seji, na kateri je vladalo prisrčno ozračje, so člani petih delegacij pregledali točke, o katerih so se sporazumeli, in točke, o katerih se še ne strinjajo.

Sovjetski delegat Zorin, ki je predsedoval, je ponovno kritiziral britanski načrt za poprejšnjo registracijo jedrskih eksplozij pri OZN. Vsi delegati pa so izrekli upanje, da bo mogoče, ko se bo delo nadaljevalo, doseči delen sporazum o razorožitvi. S takim optimizmom je pododbor odložil nadaljevanje dela na 27. maj.

Ko je podal pregled dosedanjega dela, je francoski delegat Jules Moch takole povzel točke, o katerih se strinjajo in ki bi omogočile delen sporazum o razorožitvi:

1. Sporazum o načelu uvedbe nadzorstva na kopnem v prvih dveh mesecih po dnevu, ko začne veljati pogodba.
2. Sporazum, da se v istem času uvede letalsko nadzorstvo, katerega področje pa se mora še določiti.
3. Sporazum, da se v začetku operacij izmenjajo vojaški dokumenti.
4. Sporazum o številu vojaštva petih držav stalnih članic Varnostnega sveta ob koncu prvega razdobja razorožitve. Rešiti pa je treba še vprašanje o zmanjšanju oborožitve in nakazil za vojaške postavke.
5. Sporazum — vsaj tihi — o sledečem:

a) prva faza se lahko začne takoj po ratifikaciji pogodbe; b) prehod iz prve v drugo fazo je mogoč samo, če se bo prva faza v redu zaključila.

Moch je nato naštel točke, o katerih se še ne strinjajo. Vsi načrti, predloženi pododboru, sprejemajo načelo začetne prepovedi uporabe jedrskega orožja; toda medtem ko zahodne države zahtevajo, naj to prepoved spremljajo pogoji (učinkovito mednarodno nadzorstvo), predlaga Sovjetska zveza, naj do te prepovedi pride brezpogojno.

Ka rse tiče prepovedi jedrskih poskusov, je francoska teza, ki jo podpira tudi Anglija, v tem, da bi morala biti ta prepoved povezana z ukinitvijo pridobivanja atomskih snovi v vojaške namene. Sovjetska zveza pa predlaga takojšnjo brezpogojno prenehanje jedrskih poskusov.

Kar se tiče prepovedi jedr- žitve, je težava predvsem glede razmerja, ki naj se določi med zmanjšanjem števila vojaštva in oborožitve. Medtem ko nekateri želijo določiti zmanjšanje oborožitve kot odstotek njih začetnega obsega, hočejo drugi to določiti v funkciji dovoljenega števila vojaštva.

Iz Bonna javljajo, da je bonnska vlada v kratkem poslala ZDA, Veliki Britaniji, Franciji, Kanadi in SZ (ki so članice razorožitvenega pododbora) poziv v smislu resolucije, ki jo je prejšnji petek odobril Bundestag in ki zahteva, naj se jedrski poskusi prekinejo «za omejeno dobo».

V Bruslju pa je belgijska akademija za medicino na predlog Nobelovega nagrajenca prof. Huysmansa sprejela resolucijo, ki obsoja jedrske poskuse. Resolucija zahteva, naj odgovorne oblasti sprejmejo nujne ukrepe za zaščito človeštva «proti hudi nevarnosti, škodi in poznejšim biološkim učinkom jedrskih izžarevanj».

Japonska vlada je uradno protestirala pri britanski vladi zaradi poizkusov z vodikovo bombo na Božičnih otokih. V protestni noti, katere vsebina je bila sporočena tudi tisku, japonska vlada odločno protestira ter poudarja, da bo Anglija odgovorna za vso škodo, ki jo bodo Japonci utrpeli zaradi teh poizkusov.

Dr. Macušita, ki je nedavno v Londonu zahteval prekinitev jedrskih poizkusov po nalogu predsednika japonske vlade, je obsodil dejstvo, da je Velika Britanija kljub temu začela poizkuse. Dodal je, da se mora Japonska še dalje truditi, da prepriča tri svetovne velesile, naj prenehajo s poizkusi.

Predsednik japonskega sveta proti atomskim in vodikovim bombam pa je izjavil, da je «angleški poizkus izdajstvo za svetovno javno mnenje, ki bo izzvalo srd narodov». Dodal je, da se mu zdi, da je bilo v trenutku eksplozije okoli Božičnih otokov okrog dvajset ribiških ladij in da je zelo zaskrbljen za njihovo usodo.

V Tokiu je večja množica demonstrirala pred angleškim poslaništvom takoj po sporočilu o jedrski eksploziji. Intervenirala je policija in prišlo je tudi do spopadov.

Predstavnik zveze levičarskih študentov je pozval 350 tisoč japonskih študentov, naj se jutri udeležijo nove demonstracije proti jedrskim poizkusom. V Tokiu bo 20.000 študentov jutri demonstriralo pred britanskim poslaništvom. Kakor javlja japonsko prometno ministrstvo, ni bila na nevarnem področju v trenutku eksplozije nobena japonska trgovska ladja.

V angleški spodnji zbornici pa je Mac Millan izjavil, da se je poizkus na Pacifiku «izvršil kakor je bilo določeno». Ni pa povedal, ali je šlo za vodikovo bombo. «Prva eksplozija jedrske naprave v sedanji vrsti poizkusov, je dejal, je bila včeraj v Srednjem Pacifiku v veliki višini». Pripomnil je, da bo lahko dal nadaljnja pojasnila, ko bodo zbrali vse znanstvene podatke in jih proučili.

Voditelj opozicije Gaitskell je vprašal, ali mu je kaj znanega o tem kar piše tisk, da je bil učinek eksplozije na Japonskem velik kakor za časa eksplozije na Bikinih. Mac Millan je dodal, da nima nič dodati k temu, kar je že izjavil, in da je bil radioaktivni prah, ki je padel na kraj eksplozije «skoraj neznaten». Na razna druga vprašanja je Mac Millan izjavil med drugim: «V razorožitvenem pododboru OZN bomo mi sedaj med razgovori o jedrski razorožitvi in o nadzorstvu nad poizkusi v mnogo boljšem položaju za pogajanja».

Še prej je laburistični poslanec Henderson vprašal, ali namerava vlada sporočiti Varnostnemu svetu OZN, koliko eksplozij namerava izvršiti, ker je nedavno ta vlada predlagala registracijo takih poizkusov Mac Millan je odgovoril, da ne. To bi se zgodilo samo, če bi ostale delegacije sprejele predlog. Henderson ga je nato vprašal, ali namerava angleška vlada prekiniti nadaljnje poizkuse v pričakovanju izida razgovorov o njih prepovedi. Tudi na to vprašanje je Mac Millan odgovoril, da ne in da se bodo poizkusi nadaljevali.

Kakor javlja ameriška komisija za atomsko energijo, pa je bil prvi atomski poizkus, ki je imel biti danes v nevadski puščavi, odložen za 24 ur zaradi neugodnega vremena.

Na zahtevo Francije

V ponedeljek sestanek VS Hammarskjoeldova diskretnost

Predstavnik ZDA: „Mi ne vemo, kaj bodo Francozi predlagali v Varnostnem svetu" - Eisenhower: „Uporaba sile bi bila obsojanja vredna"

NEW YORK, 16. — Uradno javljajo, da se bo Varnostni svet OZN sestal v ponedeljek 20. maja in razpravljal o Sueškem vprašanju na zahtevo francoske vlade. Kakor javljajo iz Pariza, bo zunanji minister Pineau odšel osebno v New York, da zastopa Francijo med razpravo.

Glavni tajnik OZN Hammarskjoeld pa je danes na tiskovni konferenci izjavil, da je mednarodno sodišče v Haagu mednarodni organ, ki je poklican, da odloči, ali carigrajska konvencija iz leta 1888 lahko dovoli Egiptu, da uporablja svoje pravice vojskujoče se stranke proti izraelskim ladjam v Sueškem prekopu.

Neki novinar je vprašal Hammarskjoelda, ali je šest načel Varnostnega sveta glede Sueza še veljavnih. Odgovoril je: «Sklep Varnostnega sveta ostane vedno veljaven, dokler ga svet sam ne prekliče ali spremeni». Kar se tiče plovbe izraelskih ladij po Sueškem prekopu je izjavil, da mu ni nič znanega o kaki grožnji, da se bo uporabljala sila s tem v zvezi. Hammarskjoeld ni hotel govoriti o svojih razgovorih z Ben Gurionom v Jeruzalemu in s papežem v Rimu. Prav tako ni hotel govoriti o francoski zahtevi za sklicanje seje Varnostnega sveta.

Kar se tiče njegovega sestanka z Ben Gurionom, je izjavil, da se mu vedno zdi koristen odkrit razgovor v medsebojnem zaupanju s tem, da vsakdo upošteva svojo odgovornost in stališče drugega.

Glede vpliva papeža na položaj Srednjega vzhoda, je Hammarskjoeld izjavil: «Ni moja naloga govoriti o akciji Vatikana. Vsi v veliki meri spoštujemo moralni vpliv Vatikana v korist miru in ta moralni vpliv je dobrina, ki lahko dobi veliko veljavo v vsem svetu».

Hammarskjoeld ni mnenja, da je njegova naloga izdati poziv na prenehanje jedrskih poizkusov, ker bi bil ta poziv izdan «nad vladami svetovnemu mnenju, medtem ko je glavni tajnik vedno in samo predstavnik vlad in njihov služabnik».

Varnostne sile OZN ob izraelsko - egiptovski meji so pokazale, da odgovarjajo namenu tudi če niso mogle napraviti vsega, kar se je mislilo za varovanje meje. Še vedno se razpravlja tako z Egiptom kakor z Izraelom, ali naj imajo čete OZN pravico streljati na tiste, ki se vrinejo na področje Gaze. Po mnenju Hammarskjoelda dogovori o premirju iz leta 1949 vedno veljavni, vsaj za OZN, ki je pogodbena stranka.

Predstavnik ameriškega državnega departmaja ni hotel izjaviti na tiskovni konferenci, ali bodo ZDA podprle Francijo v Varnostnem svetu v Sueški zadevi. «Mi, je izjavil, ne vemo, kaj mislijo Francozi in kaj bodo predlagali v Varnostnem svetu. Francozi nas niso obvestili o svojih načrtih».

V Jeruzalemu se je izvedelo, da je Izrael pristal na zahtevo Eisenhowerja, naj v bližnji prihodnosti ne pošlje preizkusne ladje v Sueški prekop. Kakor je znano, je predsednik Eisenhower na svoji včerajšnji tiskovni konferenci izjavil, da bi Izrael imel vzrok obrniti se na mednarodno sodišče, če bi Egipt blokiral «mirni izraelski poskus, da izvaja svojo pravico plovbe po Sueškem prekopu». Predsednik je dodal, da je bil vedno za to, da se ta vprašanja primerno rešijo v sedanjih mednarodnih organizmih, kakor so Združeni narodi in mednarodno sodišče.

Nato je izjavil, da nima nobenih ugovorov proti temu, če bo Izrael izvršil svoj «mirni poizkus, da uveljavi svoje pravice». Dodal pa je, da bi bila uporaba sile obsojanja vredna.

Predsednik je zatem izjavil, da so ZDA vedno vztrajale na tem, da se ne sme že vnaprej misliti, da se Egipt konec koncev ne bo dal prepričati, da dovoli plovbo izraelskih ladij.

Končno je Eisenhower ponovil, da je po mnenju ameriške vlade Akabski zaliv mednarodna vodna pot.

Uradni predstavnik izraelske vlade pa je sporočil, da je izraelska vlada odložila morebitno pošiljatev svoje ladje v Sueški prekop v pričakovanju izida razprave v Varnostnem svetu. Dodal je, da Washington ni grajal prejšnjega izraelskega sklepa in da Izrael ni nikoli sprejel nobene obveznosti. Dalje je dejal, da se je Francija na lastno pobudo obrnila na Varnostni svet, da pa je Izrael z zadovoljstvom sprejel njen sklep.

Zmeden položaj v Franciji

Pričakuje se padec G. Molletove vlade

Predvideva se, da bo izglasovana nezaupnica po razpravi o vladnih finančnih ukrepih - Francoska mornarica je zaradi dosedanjega bojkota Sueškega prekopa imela 80 milijard lir škode

PARIZ, 16. — Po zadnji nenavadni potezi Molleta, ki je najprej ponudil ostavko, nato pa umaknil ostavko svoje vlade, medtem ko je sporočil, da je storil zadnji poizkus v Varnostnem svetu OZN glede sueškega vprašanja, vlada danes v Parizu skrajna zmeda. Toda zdi se precej gotovo, da bo do vladne krize prišlo morda že pred, še bolj verjetno pa šele po sestanku Varnostnega sveta. Opazovalci trdijo, da je kriza izključno parlamentarna, kajti če bodo Molleta vrgli, ga bodo vrgli v burbonski palači z izglasovanjem nezaupnice ob priložnosti razprave o finančnem vprašanju, razprave, ki je bila včeraj blokirana ob prvem nasprotnem glasovanju v finančni komisiji in ki se bo morala začeti jutri. Vsi pričakujejo objavo drugega dela vladnega gospodarskega programa ki je ostal odslej nadvse skrivnosten, kajti finančna komisija je sklenila, da ga bo proučila pred diskusijo o načrtu za obdavčenje.

Parlamentarne skupine so se sestajale po hodnikih parlamenta in razpravljale o stališčih, ki naj jih zavzamejo. Zunaj pa se je živahno razpravljalo o usodi vlade, ki visi na nitki. V dvorani je bilo navzočih le malo poslancev, ki so brez volje proučevali vprašanje zaščite «zelenih področij» Pariza.

Sueško vprašanje, ki se je nenadoma ponovno pojavilo na politični pozornici pa je samo trenutno spravilo v senco ostala pereča vprašanja: finančni in gospodarski ukrepi in pa huda nasprotja med Molletom in Mendes-Franceom. Vsa tri vprašanja so med seboj tesno povezana. Splošno mnenje je, da se bo razprava o finančnem vprašanju spremenila v razpravo o vsej vladni politiki. Že nocoj je demokristjanska skupina zahtevala od vlade, naj poda takoj poslanski zbornici izjavo glede najnovejšega razvoja sueškega vprašanja.

V središču razburljivih razpravljanj pa je še vedno vprašanje, kaj je pravzaprav hotel doseči predsednik vlade. Ali je bil to manever, s katerim je hotel prisiliti skupščino, da bi izglasovala gospodarske ukrepe, da bi na ta način odložil krizo vlade? Ali pa je bil njegov poizkus iskren namen spremeniti mednarodni položaj glede Sueza, ki se je nekako že dokončno utrdil? Mnenja so zelo različna in od mnenja večine bo odvisno, ali se bo Mollet obdržal na nogah. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da bo predsednik republike Coty 28. t. m. odpotoval v ZDA na uradni obisk in da v Franciji nihče ne mara, da bi ob povratku našel vlado v krizi.

Mollet je danes sprejel delegacijo francoskih lastnikov ladij. Prikazali so mu vso gospodarsko škodo zaradi bojkota Sueškega prekopa. In ta škoda ni majhna: 80 milijard lir! Zato je precej utemeljeno mnenje, da bo Francija dovolila lastnikom ladij «začasno» plovbo skozi prekop že v primeru, da bi Egipt pristal na pogajanja.

Zunanji minister Pineau bo odpotoval v New York v nedeljo. Pravijo, da se pri pogajanjih z Egiptom namerava omejiti le na znamenitih «šest točk», ki jih je OZN odobrila lani v oktobru. To bi bilo namreč mnogo bolj preudarno kot pa zahtevati izrecno obsodbo Naserjeve vlade. Vidimo torej, da tudi v francoskem zunanjem ministrstvu ne vlada optimizem.

Iz Alžira poročajo tudi danes o nadaljevanju borb. Alžirci so napadli iz zasede francosko kolono v gozdovih južno od Alžira in pobili šest francoskih vojakov, dvanajst pa so jih ranili, medtem ko se jih je šest «izgubilo». Francosko poročilo pravi, da je izgubilo življenje pri tem 20 Alžircev. Tudi z drugih številnih krajev Alžira prihajajo vesti o alžirskih napadih. Neka druga francoska vest pravi, da je v neki akciji čiščenja bilo zaplenjeno Alžircem 729 kosov orožja in okrog 100 upornikov izločenih iz boja.

Minister-rezident Robert Lacoste je izjavil švicarskemu radiu, da bo v bodoče Alžir razdeljen na štiriindvajset okrožij, kjer bodo muslimani imeli enako, včasih pa celo višje število predstavnikov kot njihovi francoski kolegi.

Vreme danes: Pretežno jasno vreme z delnimi pooblačitvami.
Vreme včeraj: Najvišja temperatura 25, najnižja 16, zračni tlak 1011,7, vlaga 50 odst., morje mirno, temperatura morja 17,4.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 17. maja
Paskal, Dušoje
Sonce vzide ob 4.32 in zatone ob 19.31. Dolžina dneva 14.59. Luna vzide ob 22.44 in zatone ob 7.29.
Jutri, SOBOTA, 18. maja
Venancij, Alenka

Novo vodstvo KD in kriza občinske uprave

Krščanska demokracija vztraja na štiristrankarski koaliciji

Izvoljen nov izvršni odbor KD, ki mu načeluje novinar C. Belci - Trenja med pristaši «Iniziative» in Romanove skupine

Na prvem sestanku novega pokrajinskega odbora Krščanske demokracije, ki je bil izvoljen na nedeljskem pokrajinskem kongresu, so izvolili za novega pokrajinskega tajnika vodilnega člana skupine «Iniziativa democratica» novinarja Corraća Belcija. Kot smo že poročali, je «Iniziativa democratica» na kongresu prvikrat dobila večino. Zato so bili tudi v izvršni odbor izvoljeni samo člani te skupine, ki so zasedli vsa vodilna mesta.

Skupina «Azione di centro», ki jo vodi bivši pokrajinski tajnik KD Redento Romano in ki je na kongresu ostala v manjšini, se je baje pritožila na osrednje vodstvo stranke, češ da so bili na predkongresnih zborovanjih nekateri delegati «Iniziative» izvoljeni na nepravilen način. Ce bi bilo to res in če bi osrednje vodstvo sprejelo to pritožbo, bi moral biti kongres razveljavljen. Zdi pa se, da trditve Romanove skupine niso bile utemeljene saj se je novi pokrajinski odbor sestal in izvolil novega tajnika ter novi izvršni odbor. Kljub temu pa se večina članov Romanove skupine ni udeležila seje pokrajinskega odbora iz «protesta» proti porazu, ki so ga doživeli na kongresu. Kot torej vidimo, so se odnosi med vodilnimi člani tržaške Krščanske demokracije precej zaostrili, kar zna vplivati na nadaljnji razvoj politične linije te stranke, ki ima v občinskem svetu relativno večino glasov.

Na seji pokrajinskega odbora so demokristjani razpravljali tudi o občinski krizi. Čeprav niso prišli do dokončnih zaključkov glede kandidata za župana in glede sestave občinskega odbora, so vendar objavili poluradno poročilo, v katerem je v glavnih točkah nakazano stališče, ki ga nameravajo zavzeti glede tega vprašanja. Iz poročila je razvidno, da namerava Krščanska demokracija ostati zvesta dosedanji politiki «demokratičnega centra». Obenem pa se bo še nadalje trudila, da se ponovno obnovi štiristrankarska koalicija, ki je upravljala občino do lanskih volitev. Novo demokristjansko vodstvo je mnenja, da so izkušnje po lanskih volitvah pokazale, da je v sedanjih političnih pogojih edina rešitev v obnovi koalicije «demokratičnega centra». Kljub temu pa menijo, da zaostritev polemike med temi strankami v občinskem svetu ne sme preprečiti, da poiščejo pot za sodelovanje v interesu mesta.

Ponovno sodelovanje med štiristrankarsko koalicijo, je po mnenju Krščanske demokracije edina pot, ki lahko omogoči sestavo jasne politične platforme. Hkrati pa se lahko na tej osnovi doseže sporazum na izključno upravnem občinskem programu, ki ga je KD predložila na zadnji seji občinskega sveta. Po mnenju novega demokristjanskega vodstva ni nujno, da so predstavniki vseh štirih omenjenih strank zastopani v občinskem odboru. Zadostovalo bi, da bi nekatere od teh strank posredno sodelovale z odborom, s čimer se ne bi odrekle svojim političnim programskim načelom in bi s tem omogočile delovanje občinske uprave.

Vsaka druga rešitev — je rečeno v poluradnem poročilu — je za sedaj neuresničljiva in vodi v popolno paralizacijo občinske uprave ter odpira občinska vrata prefekturnemu komisarju.

Po nekaterih vesteh se zdi, da je Krščanska demokracija proti kakršnemu koli sodelovanju z «malo levico» kot tudi s skrajno desnico. To pomeni, da demokristjani zavračajo predlog socialdemokratov za sestavo odbora z zunanjo podporo malih levičarskih strank, ki bi mu zagotovile, da bi upravljal občino s podporo večine svetovalcev.

Ce se bodo demokristjani na prihodnji seji občinskega sveta strogo držali tega svojega stališča, potem ne vidimo v tem položaju nobene druge rešitve kot v novih volitvah. Krščanska demokracija dobro ve, da stranke «demokratičnega centra» ne morejo upravljati občine brez podpore vsaj dela leve ali desne opozicije, ker imajo v občinskem svetu samo 27 od 60 svetovalcev. Poleg tega pa so socialdemokrati že lani povzročili izključitev liberalcev iz občinskega odbora. Sedaj pa so v občinskem svetu ponovno izjavili, da ne bodo sodelovali ali pa podpirali nobenega občinskega odbora, v katerem bi bili tudi liberalci. Hkrati pa so socialdemokrati na zadnji seji občinskega sveta poudarili, da je edina rešitev občinske krize v sestavi novega odbora, ki bo predložil in izvajal takšen program, da bo imel podporo malih levičarskih strank.

Takšen je položaj danes. Demokristjani se morajo zavedati, da ne bodo mogli upravljati občine brez neposrednega ali pa vsaj posrednega sodelovanja leve ali desne opozicije. Sedaj je od njih odvisno, ali se bodo odločili za sodelovanje z naprednimi strankami ali pa z monarhofašisti. Poleg tega jim ostane samo še ena izbira: da zapustijo vsak nadaljnji poskus rešitve občinske krize in da povzročijo razpust občinskega sveta.

Za rešitev spora v podjetju ACEGAT

Včeraj je bil enotni sestanek vodstev sindikalnih organizacij, na katerem so razpravljali o sporu med uslužbenci in vodstvom ACEGAT. V glavnem so proučili sporne točke, ki so nastale, ko je bil pred nekaj tedni predložen v podpis sklenjeni dogovor za rešitev omenjenega spora. Kakor je znano, je vodstvo ACEGAT kar čez noč vneslo v besedilo nekatere spremembe, na katere sindikalni zastopniki niso mogli pristati, kakor na primer obračunavanje odpravnine samo na podlagi let stalne službe ter sindikalno premirje za dobo treh let.

Ker je že potekel rok za proučitev teh postavk, sta izvršna odbora sindikalnih organizacij pooblastila svoje predstavnike za nadaljnja pogajanja z vodstvom ACEGAT. Zato pa je nujno, da se čimprej skliče sestanek sindikalnih zastopnikov z vodstvom ACEGAT. Upati je, da bo do tega sestanka prišlo v kratkem in da se pogajanja ne bodo zavlekla ter da se bo našla poštena rešitev.

Zanimiva ocena direktorja Javnih skladišč

Italijansko-avstr. podkomisija rešila najvažnejše vprašanje

Modernizacija pristaniških naprav - Gradnja pomola VII in krožne želez. proge - Nova tarifa Javnih skladišč

Sinoči je generalni direktor Javnih skladišč dr. Bernardi po tržaškem radiu izrekel zanimivo oceno rezultatov zasedanja italijansko - avstrijske komisije za tržaško pristanišče. Generalni direktor je tako poudaril, da je bilo najvažnejše tarifno vprašanje, ker se mora tržaško pristanišče boriti z ostro konkurenco Hamburga in Bremna na eni in Reke na drugi strani. Pristaniške tarife pa so neposredno odvisne od dobre organizacije pristanišča in zlasti od modernizacije pristaniških naprav. Le s pomočjo modernih naprav se namreč lahko zagotove nizki stroški in tudi ustreznejše pristaniške tarife.

Generalni direktor dr. Bernardi je nato dejal, da se sedaj s pomočjo sredstev vladnega komisariata že gradi obsežen pomol VII, za kar so že nakazali eno milijardo lir. Pomembna bo tudi izgradnja krožne železniške proge, ki bo služila temu novemu velikemu pomolu in ki bo istočasno razbremenila staro železniško zvezo, ki bi nato služila samo še za neposredno zvezo med starim in novim pristaniščem.

V starem pristanišču pa so predvideli modernizacijo pomola št. II, na katerega bodo postavili 4 nove žerjave. V novem pristanišču pa se predvideva gradnja cistern za živalsko in rastlinsko olje, ki bodo imele zmogljivost dva tisoč ton dnevno. Te cisterne bodo služile tako avstrijskemu prometu, kot tudi potrebam mestne industrije in drugih zalednih držav.

Javna skladišča so poleg tega pripravila tudi novo generalno tarifo, saj je stara tarifa narejena 1951. leta povzročila številne pritožbe avstrijskih in drugih izvoznikov. Nova tarifa je že sestavljena in bo stopila v veljavo 1. junija. Tarifa ne predvideva nobene višje postavke v primerjavi z dosedanjo, pač pa poenostavlja razne postavke in bo za izvoznike in uvoznike znatno ugodnejša.

Rastoče zanimanje za bližnja in oddaljenejša azijska tržišča

Nove proge proti deželam onstran Sueškega prekopa

Tržaška pomorska družba I.GE.MAR. ustanovila redno progo za Port Sudan - «Jugolinija» bo uvedla redno zvezo Reka - Trst - Djakarta

Rastoči promet z deželami onstran Sueškega prekopa, katerega je sueška kriza samo delno zavrla, ni mu pa mogla resneje škoditi, ustvarja pogoje za vedno številnejše redne pomorske zveze med Trstom in temi področji. Tržaška pomorska družba I. Ge. Mar. je tako pred kratkim ustanovila redno progo med Port Sudanom in Djedčahom. Na tej progi je odplul 27. aprila 1800-tonski parnik in 10. maja 2850-tonski parnik «Concordia». Oba parnika sta odplula iz Trsta s polnim tovorom blaga italijanskega, avstrijskega, češkoslovaškega in madžarskega izvora. Prihodnja ladja bo odplula iz Trsta med 5. in 10. junijem in bo imela približno enako tonažo kot «Concordia». Ladje se bodo na tej progi ustavljale v primeru potrebe tudi v Massaui, Gibutiju, Adenu in Hodeidahu.

O velikem zanimanju za bližnja in oddaljenejša azijska tržišča pa ne priča samo ustanovitev novih prog svobodnih brodarjev in splošno pomanjkanje ladijskega prostora na progah proti tem področjem, temveč je to prišlo do izraza tudi na italijansko-avstrijski konferenci o tržaškem pristanišču. Avstrijski predstavniki so na tej konferenci zahtevali predvsem okrepitev rednih pomorskih zvez ne samo z bližnjimi deželami onstran Sueškega prekopa, temveč zlasti tudi z deželami Daljnega vzhoda: Kitajsko, Korejo, Japonsko itd. V zvezi s temi progami je izredno važna vest, da bo jugoslovanska pomorska družba «Jugolinija» ustanovila v tem mesecu novo redno pomorsko zvezo Reka, Trst, Beirut po potrebi Aleksandrija, Aden, Colombo, Singapur, Djakarta, po potrebi Haipong, Sangaj, Takubar (Tien-Tsin).

Na tej progi bodo vozile štiri popolnoma nove, najmoderneje opremljene motorne ladje, ki imajo po 10.500 ton ter razpolagajo s 650.000 kubičnimi čevlji prostora za tovor. Ladje bodo sprejemale različen tovor in imajo tudi posebne cisterne za nalaganje rastlinskih olj.

Z ustanovitvijo te proge ne bo omenjena jugoslovanska pomorska družba ukinila že obstoječe redne pomorske zveze Jadransko morje, Indija, Pakistan, Cejlon in Jadransko morje, Hong Kong. Nova proga bo torej služila novemu stalno rastočemu prometu proti deželam Daljnega vzhoda, proti katerim Trst do sedaj sploh ni imel rednih zvez. Jugoslovanske ladje se namreč na tej progi ne bodo ustavile v Hong Kongu, temveč bodo vozile do kitajskih pristanišč in bodo torej povezale tržaško zaledje z obsežnim kitajskim trgom.

Na otvoritveni vožnji bo na tej progi odplula ladja «3. maj», katero so zgradili v istoimenskem pristanišču na Reki. Na ladjo bodo nakladali tovor v Trstu 25. junija.

——«»——

O Ob koncu meseca bodo ob prisotnosti vladnih funkcionarjev otvorili 18 turističnih objektov, katere so zgradili delavci Selada na osnovi načrtov turističnega urada.

Razgovori v zvezi s prosto cono

Včeraj je imel na županstvu dr. Tenti, generalni direktor ministrstva za finance, daljši sestanek s tržaškimi gospodarskimi predstavniki.

Dr. Tenti je prišel v Trst, da prouči nekatera vprašanja, ki so zvezana s tržaško zahtevo, da se ustanovi prosta cona.

——«»——

V nedeljo na Trgu Perugino

Javno zborovanje o vprašanju izgonov

Zveza stanovanjskih upravičencev priredi v nedeljo 19. t.m. ob 11. uri javno zborovanje na Trgu Perugino, na katerem bo govoril tajnik zveze Artemio D'Agosto o vprašanju izgonov. Zborovanju bo predsedoval De Gioia Giuseppe, predsednik Zveze stanovanjskih upravičencev.

Svoj pristanek so dali Zveza stanovanjskih najemnikov, sindikalne organizacije, KD, PSDI, PSI, KP, radikalna stranka, gibanje UP in NSZ.

——«»——

O Včeraj zjutraj so se začeli tečaji v šoli na prostem na Kolonji. Začetku pouka je prisostvoval tudi predsednik pokrajine prof. Gregoretti.

——«»——

Poslanec Marangone v nedeljo v Trstu

V nedeljo bo prispel v Trst socialistični poslanec Vittorio Marangone, ki bo imel v našem mestu predavanje o vprašanju deželne avtonomije. Poslanec Marangone bo analiziral in primerjal tri načrte, ki so bili doslej v tej zvezi predloženi parlamentu, in sicer načrt KD, KP in PSI, katerega je predložil prav poslanec Marangone.

——«»——

Znižane tarife za avstrijsko blago

Pomorski družbi «Navigazione Alta Italia» in «Lykes Bros» sta sklenili, da bosta za poskušnjo do 30. septembra znižali prevozne tarife za nekatere vrste avstrijskega blaga, katerega nakladajo v Trstu in ki ga pošiljajo proti pristaniščem Mehiškega zaliva in Severne Evrope. Pričakuje se, da bo ukrep postal stalen.

——«»——

Poslovilni obisk gen. De Renzija

Včeraj popoldne se je poveljnik V. armadnega zbora general De Renzi, ki bo v kratkem prevzel vodstvo obrambne skupine NATO, poslovil v vojašnici Rossetti od predstavnikov italijanske vojske na tržaškem področju. Prihodnji teden se bo general De Renzi poslovil še od vladnega generalnega komisarja in drugih predstavnikov oblasti.

——«»——

Jutri v Avianu letalska parada

USIS sporoča, da bo jutri ob 15. uri na letalski bazi v Avianu ital.-ameriška letalska parada ob priliki «Dneva vojaških sil ZDA». Poleg reakcijskih letal bodo nastopili tudi letalski akrobati in padalci, sledilo bo metanje zažigalnih bomb in raket na neko bližnjo bazo. Prirejena bo tudi posebna razstava najmodernejših vojaških letal, tankov itd. in med drugim bo na ogled tudi izstrelek «Honest John».

Pred stavko kovinarjev in železarjev

Odbita zahteva vodstva Ilve

Vodstvo je hotelo doseči, da bi oprostili večje število delavcev stavkanja - Drevi sestanek IO Zveze kovinarjev

Tajništvo Zveze kovinarjev FIOM sporoča, da je bil včeraj na predlog vodstva železarne ILVA sestanek s sindikalnimi zastopniki in predstavniki tovarniškega odbora. Vodstvo železarne je hotelo s temi pogajanji doseči, da bi sindikalne organizacije oprostile stavke precejšnje število delavcev za zagotovitev obratovanja peči, ki jo nameravajo prižgati 19. t. m.. Kakor je znano, bo v Trstu 23. t. m. protestna stavka kovinarjev, katere se bodo udeležili tudi železarji za dosego svojih pravic. Stavka spada v vsedržavni okvir in mora biti čim bolj učinkovita, da bo lahko dosegla zaželeni uspeh. Glede na to in po posvetovanju s strokovnjaki, so sindikalni zastopniki izjavili da bodo tržaški železarji stavkali tako, da bodo popolnoma zaustavili vso produkcijo, vštevši gorilni plin. Za nujno zaščito naprav so določili 12 delavcev za vsako izmeno. Za vse ostale naprave itd. pa naj poskrbi vodstvo podjetja.

Izvršni odbor Zveze kovinarjev se bo ponovno sestal drevi, in bo razpravljal o pripravah in izvedbi 24-urne stavke kovinarjev in železarjev.

——«»——

Nov otroški vrtec v Nabrežini

Ravnateljstvo za javna dela vladnega generalnega komisariata sporoča, da sta bili oddani na javni dražbi dve deli.

Pokritje podov v dveh ljudskih hišah s 14 stanovanji v Žavljah (občina Milje) za izklicno ceno 1.176.000 lir bo prevzelo podjetje Nino Comotti iz Trsta, medtem ko bo nov otroški vrtec v Nabrežini, ki bo veljal 18.846.000 lir gradilo podjetje Gastone de Mottoni iz Trsta.

——«»——

Priprave za kongres krajevnih uslužbencev

Clani sindikatov uslužbencev javnih ustanov in bolnišnic pri novi Delavski zbornici CGIL se vneto pripravljajo na kongres svojih organizacij, ki bo 9. junija. Kongres bo med drugim potrdil združitev dveh strokovnih organizacij v enotno zvezo uslužbencev javnih ustanov in bolnišnic.

Včeraj je bil objavljen spored raznih sestankov, ki bodo na sedežu v Ul. Zonta kot priprava na omenjeni kongres. Tako bo 22. maja ob 17.30 sestanek uslužbencev tehničnih uradov tržaške občine; 24. maja ob 18.30 bo sestanek cestnih pometačev. 28. maja ob 18.30 sestanek uslužbencev bolnišnic; 31. maja bo sestanek uslužbencev pokrajinske uprave, nato pa bodo sestanki uslužbencev javnih ustanov iz podeželskih občin.

——«»——

Sestanek NSZ jutri v Dolini

Sekcija Neodvisne socialistične zveze v Dolini sporoča, da bo v soboto 18. t.m. ob 20.30 na sedežu v Dolini sestanek, na katerem bo govoril tov. Slavko Stoka o aktualnih občinskih vprašanjih, o prosti coni in o ustanovitvi avtonomne dežele Furlanija-Julijska krajina. Vabljeni!

——«»——

Predavanje M. Magajne v Škednju

Sinoči je v prostorih prosvetnega društva v Skednju predaval Mario Magajna o svojih vtisih s potovanja po Turčiji. Številni poslušalci so z zanimanjem sledili govorniku kot tudi lepim skioptičnim slikam, ki so spremljale predavanje. Skedenjci so ob tej priložnosti izrazili željo, da bi lahko še večkrat prisostvovali takim večerom.

Včeraj dopoldne je bila v kabinetu predsednika prizivnega sodišča v sodni palači kratka svečanost, na kateri so se sodniki, funkcionarji in uradniki sodišča skupno z odvetniškim zborom poslovili od predsednika tržaškega tribunala dr. Vittoria Santomasa, ki je bil te dni upokojen in imenovan za častnega predsednika prizivnega sodišča

Izpred kazenskega sodišča

Štirje turški tihotapci mamil obsojeni skupno na 8 let zapora

Vsak bo moral poleg tega plačati še 210.000 lir globe - Dva meseca zapora zaradi posesti orožja

Sinoči se je končal proces proti skupini turških pomorščakov, ki so v noči med 7. in 8. marcem t.l. vtihotapili 20 kg opija in so imeli pri sebi orožje brez dovoljenja. Zaradi opija je sodišče obsodilo 24-letnega Ahmeda Babo, 53-letnega Edipa Bayselinga, 30-letnega Ozozana Bulenta in 27-letnega Mustafo Kuka vsakega na dve leti in en mesec zapora ter na 210.000 lir globe. Zaradi orožja sta Bulent in Kuk dobila še po dva meseca zapora in 20.000 lir globe. Pogojno na dva meseca zapora in 20.000 lir globe pa sta bila zaradi posesti orožja obsojena tudi 26-letni Jazaroglu Seyfettin in 30-letni Kazim Ozkan.

Ob začetku dopoldanske razprave je predsednik prečital najprej policijske zapisnike o zasliševanju dveh odsotnih obtožencev: 26-letnega Seyfettina in 30-letnega Ozkana. Oba sta trdila, da nista kupila orožja v Trstu in da nista sodelovala pri tihotapstvu opija. Ozkan pa ni podpisal zapisnika, ker ni imel zaupanja do policije in do tolmača, ki je prevajal v italijanščino, kar je on povedal v svojem materinem jeziku.

Nato je sledilo zasliševanje agentov javne varnosti, ki so imeli glavni delež pri odkritju in aretaciji tihotapcev. Najprej je podrobno opisal ves potek dr. Walter Beneforti, ki je potrdil svoje poročilo, ki ga je napravil 13. marca. Nato je dejal, da ne more povedati, kako je s pomočjo policijskih zaupnikov zvedel, da je dospel opij v Trst. Po dogovoru sta Baba in Bayseling prišla v hotel Vanoli, kjer sta se sestala v sobi s «kupci» opija. Beneforti je čakal ob vhodu hotela, ker se je delal, da je šofer; «kupec» pa je bil inšpektor Romeo Rappo. Po kratkem mešetarjenju so se pogodili za ceno: 60.000 lir za kilogram. Obenem pa so se dogovorili za kraj, kjer naj bi blago izročili.

Beneforti je nato opisal, kako so se razvijali dogodki v Žavljah blizu čistilnice Aquila, kjer je bila zasidrana ladja «Sivas». Ob dogovorjeni uri so «kupci» s kopnega dali svetlobne znake, toda začeli so močno sumiti, ker niso zapazili nikogar, ki bi prihajal z ladje. Beneforti je tedaj skupno z nekaterimi drugimi agenti šel malo naprej proti pomolu ob žaveljskem kanalu in je zapazil dve osebi, ki sta mirno prihajali naproti. Agenti so mislili, da je to verjetno patrulja financarjev in so bili že zaskrbljeni, ker so mislili, da jim je šel načrt po vodi in da bodo imeli še sitnosti s financarji. No, pa je šlo vse v redu, saj sta prihajala Baba in Bulent. Nista pa imela s seboj nobenega zavoja. Verjetno sta šla le na ogled. Ko sta se jim približala, so skočili nanje, jih krepko prijeli in jih odpeljali k policijskemu avtomobilu. Vrnili so se k pomolu in zagledali motorni čoln. Tu so našli tudi Kuka, Bayselinga pa ni bilo nikjer; aretirali so ga malo potem na ladji. Zavoje opija so našli na tleh, ker je neki policaj zadel slučajno vanje. Dr. Beneforti je nato dejal, da so obtoženci dajali na zasliševanjih nešteto nasprotujočih si razlag. S pomočjo svojega zaupnika je policija izpodrinila druge kupce in tako laže nastavila past tihotapcem, ki so dali razumeti, da bi prihodnjič lahko dobavili kar 200 kg opija.

Inšpektor Rappo pa je opisal pogajanja in kupčijo v hotelu Vanoli in je povečal še nekaj podrobnosti o burni aretaciji v Žavljah. Kupčijo je sklepal Bayseling, ki se je večkrat posvetoval z Babo zlasti glede cene. Dogovarjali so se s pomočjo tolmača, ki je igral tudi vlogo kupca. Pri soočenju je Bayseling trdil, da ni res, kar trdi inšpektor, saj je bilo govora le o družinskih zadevah. Pogajala sta se le Rappo in Baba, on pa ju je samo poslušal.

Rappo: «Laž. Bayseling je prioproćal previdnost, ker je zadeva delikatna.»

Baba skoči z zatožne klopi pred sodnika, da bi pobil trditve Bayselinga: «Bayseling se je pogajal, ne jaz! V Istanbulu je on dal na razpolago 3000 turških lir za nakup opija.»

Rappo je na zadevno vprašanje obrambe nato izjavil, da Bayseling razume italijanščino in govori tudi francoski. Bayseling vzroji: «Ni res!» Občinstvo se smeje, javni tožilec pa pripomni: «Evo, to je dokaz, da razume italijanski.» Rappo je nato še povedal, kako je dr. Beneforti aretiral Bulenta, ki je imel v žepu pištolo in kako so nato našli opij. Ko so spravili na varno Bulenta, Babo in Kuka, je Rappo odšel na parnik «Sivas», da bi aretiral Bayselinga, ki je prišel šele čez dobri dve uri.

Po zaslišanju dveh predstavnikov javne varnosti in soočenju z obtoženci je odv. Strudthof predložil sodišču spričevala o dolgoletni službi Bayselinga. Nato je spregovoril javni tožilec dr. De Franco, ki je predvsem poudaril, da ima sodišče na razpolago dovolj dokazov o krivdi obtožencev. Nevarna kupčija tihotapcem ni uspela, ker je vmes spretno posegla policija. Baba je priznal svojo krivdo in je navedel imena sokrivcev, ki pa vse tajijo in zvračajo vso krivdo na Babo. Že dejstvo, da so na dogovorjenem mestu našli opij, potrjuje krivdo obtožencev. Bayseling se je pogajal z inšpektorjem policije, Bulent je prišel na dogovorjeno mesto, izmislil pa si je fantastično opravičilo. Baba je navaden pomorščak; ni imel dovolj denarja za nakup mamila. Glavna krivca sta Bayseling in Bulent. Do kraja so se lagali in niso vredni nobenih olajšav, kljub temu pa javni tožilec ni zahteval najstrožje kazni: za Babo, Bayselinga, Bulenta in Kuka po dve leti in tri mesece zapora in 200 tisoč lir globe zaradi tihotapstva z opijem; za Bulenta, Ozkana in Seyfettina pa štiri mesece zapora zaradi posesti orožja.

Sledili so govori obrambe, nakar je bila razprava odložena do 18. ure, ko sta govorila še odv. Antonini in Carlini; po krajšem posvetovanju pa je sodišče izreklo obsodbo.

Avto brez šoferja se je zaletel v zid

Včeraj dopoldne nekaj pred 10. uro je 34-letni šofer Alberto Benedetti iz Ul. Veruča 34 privozil s Fiatom 1100, ki je last podjetja Dukcevich, na Trg Sansovino. Šofer je izstopil in pustil avto na cesti, ki je na tem mestu nekoliko nagnjena, in sicer tako, da je prednji del avtomobila gledal proti predoru Sandrinelli. Komaj se je šofer oddaljil, je začel avto drseti naprej, verjetno zato, ker je popustila ročna zavora. Brzina je postajala vse večja, tako da je po približno 50 m vožnje avto zašel na pločnik pred stavbo, v kateri je Rdeči križ, podrl neko cestno tablo in se končno zaletel v zid.

——«»——

Nezgoda na delu

Na ortopedski oddelek splošne bolnice so včeraj popoldne ob 15.30 sprejeli 47 let starega delavca Giovannija del Bella iz Ul. SS. Martiri 4, kateremu so zdravniki ugotovili, da ima verjetno zlomljeno zapestje desne roke. Delavec, ki bo okreval v 20 dneh, je ob prihodu v bolnišnico povedal, da je v tovarni testenin «Campane di S. Giusto» porival neki voziček, ko je z roko zašel med cementni steber in stranico vozička, ki ga je porival.

——«»——

Kolesar v bolnišnico ker je podrl punčko

Včeraj ob 14. uri je prišel v bolnišnico 16-letni Gianfranco Meiorin iz Ul. Piccardi 53, ki se je malo prej ponesrečil v Drevoredu D'Annunzio. Mladenič se je namreč vozil s svojim kolesom proti Trgu Garibaldi, ko je nenadoma podrl na tla neko punčko, ki je hotela tedaj prekoračiti cesto. Oba sta seveda padla na tla, toda punčka se je hitro pobrala in stekla proč, medtem ko se je Meiorin nekoliko poškodoval.

——«»——

Prometna nesreča

Včeraj zjutraj ob 8.30 je 40-letna prodajalka rib Maria Chinellato por. Donda iz Tržiča blizu križišča v Sesljanu podrla s svojim motornim triciklom, na katerem je imela 3 zabojčke rib, 72 let staro Marijo Okretič vd. Ferfolja iz Sesljana št. 38, ki je tedaj hotela prekoračiti cesto. Toda ob trčenju se je prevrnil tudi tricikel in z njim Dondova ter ribe, ki so se raztresle po vsej cesti. Kljub temu pa so le Ferfoljevo odpeljali v bolnišnico, kjer so jo s prognozo okrevanja v 8 dneh sprejeli na opazovalni oddelek.

ŠOLSKE VESTI

Ravnateljstvo državne nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da je čas za vlaganje prošenj za sprejemne in razredne izpite ter za nižji tečajni izpit do 25. maja.

Vsa potrebna pojasnila se dobijo v tajništvu šole v Ul. Scuola Nuova 12-II.

RAZNA OBVESTILA

Slike, ki jih je posnel Mario Magajna na generalki «V kraljestvu palčkov», so na ogled v Ul. Montecchi 6-II., soba 6.

Opozarjamo na vajo otroškega pevskega zbora, ki bo danes ponovno ob 18.30 v šolskih prostorih v Ul. R. Manna 29.

DAROVI IN PRISPEVKI

V počastitev spomina pok. očeta Alme Reschitz darujejo Emil in Tončka Colja 1.000 in družina Tomsič iz Strada di Fiume 6, 500 lir za Dijaško Matico.

Narodna in študijska knjižnica v Trstu priredi v ponedeljek 20., torek 21. in sredo 22. t. m. v svojih prostorih v Ul. Geppa 9

KNJIŽNO RAZSTAVO

ob deseti obletnici svojega obstoja. Otvoritev razstave bo v ponedeljek 20 t. m. ob 18. uri.

NOVOSTI:

Konjički iz krompirja L 150.—
Povodni mož v Savinji L 390.—

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 37-338

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA SMRTI IN POROKE

Dne 16. maja se je v Trstu rodilo 7 otrok, poroke so bile 3, umrlo pa je 6 oseb.

POROČILI SO SE: šofer Ladislav Lozar in asistentka Breda Komel, kuhar Armando Viezzoli in gospodinja Beatrice Sindičič, sodar Giuseppe D'Onofrio in gospodinja Diana Gherdevich.

UMRLI SO: 61-letna Armida Voltolina vd. Herrath, 79-letna Elena Baseggio, 49-letni Stanislav Sluga, 31-letni Carlo Ferrante, 71-letni Mario Karmasin, 95-letni Giuseppe Sironich.

——«»——

NOČNA SLUŽBA LEKARN V MAJU

Barbo-Carniel, Garibaldijev trg 5; Benussi, Ul. Cavana 11; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan); Alla Minerva, Trg Sv. Frančiška 1; Ravasini, Trg Libertà 6.

Kulturne prireditve

SNG

DANES ob 21. uri: na Kontovelu **«Zgodba za smeh»**.

JUTRI ob 21. uri: v prosvetnem domu «A. Sirk» v Križu **«Zgodba za smeh»**.

GLASBENA MATICA

V NEDELJO, ob 17. uri, v kino dvorani v Nabrežini **JAVNI NASTOP GOJENCEV GLASBENE SOLE IZ NABREZINE**. Prodaja vstopnic eno uro pred začetkom pri blagajni dvorane.

GLEDALISCE «VERDI»

JUTRI ob 21. uri: **Koncert** Tržaškega filharmoničnega orkestra. Dirigent Dean Dixon. Sodeluje duo Gulli-Mazzacurati. Na programu Mozart, Brahms in Beethoven.

TEATRO NUOVO

DANES ob 21. uri: A. Beolco-Ruzzante, **«La Moschetta»**. Skupina Baseggia.

SNG

Gostovanje Gledališča Slovenskega Primorja iz Kopra

Jutri 18. t. m. ob 20.30 in v nedeljo 19. t. m. ob 17. uri

v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdelska c.

Dona Diana

komedija v treh dejanjih — 5 slikah

Spisal: **Moreto y Cabana**
Prevedel: **Fran Albreht**
Režiser: **Miran Herzog**, kot gost
Scenograf: **Srecko Tič**
Kostumi: akad. slikar kostumov. **Vlasta Hegedušič**, kot gost
Scenska glasba: **Stanko Prek**
Koreograf: **Slavko Hiti**

Prodaja vstopnic danes in jutri v Tržaški knjigarni, Trst, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 37-338 ter eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni dvorane.

Niso veljavni gledališki kuponi.

RADIO

PETEK, 17. maja 1957

TRST POSTAJA A

11.30 Lahki orkestri; 12.00 O vitaminih; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Domači motivi; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Bach: Koncert v d-molu za klavir in orkester; 18.22 Svendsen: Romanca v G-duru za violino in orkester; 18.30 Z začarane police; 18.40 Poje basist Ettore Geri; 19.00 Ravel: Španska rapsodija; 19.15 Radijska univerza; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.05 Leharjevi motivi; 20.30 Zbor Slovenske filharmonije; 20.51 Glasbeni vložek; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu; 21.15 Velika dela slavnih mojstrov; 21.50 Južno-ameriški odmevi; 22.00 Velika arheološka odkritja; 22.15 Rimski-Korsakov: Seherezada, simfonična suita op. 35; 23.03 Chopinove etude.

TRST I.

11.45 Armando Sciascia; 12.10 Orkester Angelini; 17.00 Avgust Hermet; 17.20 Igra orkester Gianni Zafred, 21.00 Simfonični koncert.

KOPER

Poročila v slovenščini: 7.30, 13.30, 15.00.
Poročila v italijanščini: 6.30, 12.30, 16.30, 17.30, 19.15, 23.00.

5.00-6.15 Spored iz Ljubljane; 6.15 Jutranja glasba; 7.00-7.15 Spored iz Ljubljane; 7.15 Glasba za dobro jutro; 7.45 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Koledar; 8.00-12.00 Spored iz Ljubljane; 13.40 Kmetijski nasveti: Letno krmljenje prašičev; 13.45 Tisoč in en takt... pisan spored orkestralne in solistične glasbe; 14.30 Beležbe radijskega reporterja; 14.40 Vedre melodije; 15.10 Zabavna glasba; 15.15 «Ti si urce zamudila...» poje Vili Pitako, na harmoniki spremlja Avgust Stanko; 15.40-16.00 Spored iz Ljubljane; 16.00 Ritmi in popevke; 16.40 Ciganske melodije; 17.10 Operni odlomki; 18.45 Zunanje-politični pregled; 18.00-19.00 Spored iz Ljubljane; 19.00 Patrice in Mario pojeta plesne popevke; 19.30-23.00 Spored iz Ljubljane.

SLOVENIJA

327.1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00.

11.00 Za dom in žene; 11.10 Dopoldanski operni spored; 12.00 Venček domačih pesmi in napevov; 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Milena Lekšan: Zastiranje v sadovnjaku; 12.40 Dve klavirski skladbi Franza Liszta; 13.15 Ritmi in melodije; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.40 Utrinki iz literature — Dušan Mevlja: Pesmi; 16.00 Mojstrikoncertnega odra — Clemens Krauss, Richard Strauss: Junakovo življenje; 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku; 18.15 Zborovske skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor; 18.45 Tedenski zunanje-politični pregled; 20.00 Izbrani listi iz programske glasbe (z razlago) — Modest Musorgski: Slike z razstave; Sergej Rahmaninov: Otok mrtvih; 21.00 Reportaa; 22.15 Plesna glasba.

TELEVIZIJA

17.30 Žena in dom; 18.15 Spored za otroke; 21.00 Ferenc Molnar: «En dan poroke»; 22.00 S V. festivala napolitanskih popevk.

KINO

Excelsior. 16.00: «Avtostop», June Allyson in Jack Lemmon. Najbolj zabaven film v zadnjih dvajsetih letih.
Fenice. 16.00: «Poslednje obrežje», Anthony Quinn, Debra Paget. Epična avantura. Fox-cinemascope.
Nazionale. 16.00: «Pet Charlotovih prikazni», Vrtnar, oderuh, ponočnjak, drsalec in ubežnik. Igra Charlie Chaplin.
Filodrammatico. 16.00: «Bilo je v petek, 17.», A. Sordi, Fernandel.
Grattacielo. 15.30: «Princesa Sisi», Agfacolor. Velika novost leta: Romy Schneider. Ljubezenska zgodba.
Supercinema. 16.00: «Bes v telesu» (Rage au corps), Françoise Arnoul in Raymond Pellegrin. Mladoletnikom najstrože prepovedano.
Arcobaleno. 16.00: «Dekle, ki sem jo zapustil», Tab Hunter in Natalie Wood.
Astra Rojan. 16.30: «Serenada», Mario Lanza. Technicolor.
Capitol. 16.30: «Attack», Jack Palance, Edie Albert. Nagrada v Benetkah. United Artists.
Cristallo. 16.00: «Grči gorijo», Tab Hunter in Natalie Wood.
Alabarda. 16.00: «Sanjsko srečanje», Burt Lancaster, Katherine Hepburn in Wendell Corey.
Ariston. 16.00: «Pekel», Robert Ryan, Rhonda Fleming. Technicolor.
Armonia. 15.00: «Pristanišče plavolask», M. Auclair, B. Laage.
Aurora. 16.00: «Živa lutka» (Baby Doll), C. Baker. Zadnji film E. Kazana. Strogo prepovedano za mladoletne.
Ideale. 16.00: «Pogumni Webb», Richard Egan, Dorothy Malone in Cameron Mitchell.
Impero. 16.30: «Dekle dneva», A. Cifariello, V. Lisi. Dekle brez predsodkov se bori za uspeh.
Italia. 16.00: «Paris Palace Hotel». Zabaven barvni film. Igrajo Charles Boyer, Françoise Arnoul in Roberto Risso.
S. Marco. 16.00: «Kriv izdaje». Proces proti kardinalu Mindzentyju. Charles Bickford in Bonita Granville.
Kino gledališče ob morju. 16.00: «Bill West, prijatelj Indijancev», Jeff Chandler.
Moderno. 16.00: «Vaba za moške», Diana Dors, George Brent.
Savona. 16.00: «Žene in volovi...», Walter Chiari, Federica Ranchi.
Viale. 16.00: «Bitka v Rio della Plata», John Gregson in A. Quayle.
Vitt. Veneto. 15.30: «Moby Dick», Gregory Peck, Richard Basehart in Orson Welles.
Belvedere. 15.30: «Tako kot prej... bolje kot prej», R. Hudson in C. Borchers.
Marconi. 16.00: «Mešana kri», Stewart Granger, Ava Gardner.
Massimo. 16.30: «Rihard III.», Laurence Olivier in C. Bloom.
Novo cine. 16.00: «Zeleni ogenj», G. Kelly in Stewart Granger.
Odeon. 16.00: «Lepotice na kopanju», Red Skelton, Esther Williams.
Radio. 16.00: «Tigrček» (Il tigrotto). Igra mali Tin Horey ter Jeff Chandler in Lorayne Day.

MALI OGLASI

PISALNI STROJ (prenosni) v izvrstnem stanju prodam. Izredna prilika tudi kot darilo za v Jugoslavijo. Trst, Ul. Torrebianca 15, pritličje.

ZAHVALA

Globoko ganjeni ob izkazani veliki pozornosti ob prerani smrti našega ljubljenega

Rajka Mahorčiča

izrekamo naso najsrcnejšo zahvalo vsem, ki so na kakršen koli način počastili njegov spomin: vsem množičnim organizacijam, darovalcem vencev in cvetja, pevcem, godbi, častni straži, govornikom in vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili v njegov zadnji domek.

Sežana, 16. maja 1957.

Žalujoča družina

Ob nenadomestljivi izgubi našega predragega moža, očeta, starega in prastarega očeta

Nikolaja Reschitza

se iz srca zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v tej veliki bolečini stali ob strani. Posebno zahvalo smo dolžni predstavnikom Zveze upokojencev, državnih železnic, železničarske bolniške blagajne, NSZ, PSDI, Delavskih zadrug, političnih preganjancev in vseh drugih ustanov. Posebno zahvalo smo dolžni tudi dr. Sonji Mašeri, ki je toliko let in tako ljubeznivo pomagala nepozabnemu pokojniku.

Trst, Verona, Buenos Aires, 17. V. 1957.

Družine Reschitz, Zanoni, Doliach in Penkert

Psihološki moment

Viteszlav Kocourek

Rečem vam, da v športu ne smete nikoli pozabiti na psihološki moment. To vam pravim jaz, Gusta Parolek, ki so ga nekoč vsi poznali kot «češkega Herkulesa». To drži kot beton, vam rečem! Da, trening je življenjsko vprašanje, taktična priprava, tehnika. Vse lepo in prav, toda če pri nasprotniku nastopi psihološki moment, je konec z nami. Drži kot beton. Ne verjamete? Pa naj vam povem, kaj se mi je zgodilo pred kakimi petindvajsetimi leti v Lucerni.

Kadar je kdo izgovoril ime Parolek, je vsakdo vedel, koga misli, zakaj Parolek je bil samo eden, in sicer tisti, ki je v štirin minutah premagal maroškega prvaka El Sufo, spravil na tla madagaskarsko «puščico» Esawa in presenetil ves športni svet v boju s svetovnim prvakom Anderssonom. Tisti Gusta Parolek sem bil jaz, kakor zdaj stojim pred vami, samo nekaj kilogramov lažji.

Pred petindvajsetimi leti so povabili v Prago Anderssona, da bi se spoprijel s Hopličkom, ki je tisto leto postal prvak republike. Andersson je bil takrat na vrhuncu slave. Potoval je po Evropi in premagoval vse po vrsti, listi so pisali, da je to najboljši borec, kar se jih je kdaj spoprijelo v grško-rimskem slogu. Nihče sicer ni računal, da bo Hopliček premagal Anderssona, dvoboj so organizirali zato, da bi se na tribune nagnetlo ljudi, to je bilo najvažnejše. Vsa Praga je hotela vstopnice za Lucerno, vsi so hoteli videti «molčečega severnjaka», kako valja svoje nasprotnike po areni. Jaz sem šel tja strokovno, ker sem menil, da bom nemara odkril kak posrečen prijem za bodoče tekme.

Tisto nedeljo sem po kosilu malo legel. Moja žena je bila takrat v zanimivem stanju, kot pravimo, in sem jo v soboto pospremil v porodnišnico, zato sem bil sam. Svojih osemindevetdesetih kilogramov žive teže sem vrgel z divana in skočil k vratom. «Kaj je? Kdo pa je?» V življenju se primeri marsikaj. Ležiš na divanu in čakaš na novice iz porodnišnice, pa zazvoni in pred vrati stoji čistokrvni menažer. «Kaj pa je, Tylner? Saj ste bledi, kakor da vas je kdo namazal z belim lakom!»

«Parolek, vi ste edino bitje, ki mi lahko preprečí, da bi se končal. Z menoj je konec, strašno smolo sem imel. Parolek, vzemite kovček in majico, pa pojdite z menoj! Borili se boste z Anderssonom.» Verjemite, da tega nisem pričakoval, to drži kot beton.

«Počakajte, Tylner! Imam popoldansko vstopnico za Lucerno. Tam piše, da se bo molčeči severnjak spoprijel z našim prvakom Hopličkom. Tam piše, da bo to senzacija za vse Pražane.»

«Jaz sem poklicni menažer, Parolek,» mi je rekel. Organiziram dvoboje. Toda če si rokoborec na dopoldanskem treningu zlomi ključnico, kaj se zgodi potem?»

«In kaj naj jaz?» sem ga vprašal. Ta Tylner ni bil slab človek, vsaj skušal je razumeti nas amaterje. Vedno je držal besedo in pošteno plačal obljubljeno nagrado.

Zavezal sem si kravato in sva šla. V pritličju sem pozvonil pri Šretrovih in rekel štirinajstletnemu fantu: «Jardo, tu imaš vstopnico za popoldne. Dam ti jo, če boš skočil poprej v porodnišnico in boš povedal gospe Parolekovi, da me danes ne bo, ker se bom v Lucerni spoprijel z Anderssonom.»

Uro kasneje sva sji z molčečim severnjakom podala roke. Takih mišic še nisem videl svoj živ dan. To drži kot beton. Mišice kot Kilimandjaro! «Kar odnehajva,» sem rekel menažerju. «Tale bo pometel z menoj vse kotličke arene.»

«Kaj hočemo,» mi je odgovoril. «To je Andersson. Ime pove vse. Bodite previdni, ne dajte mu blizu...»

Torej ta tekma! Lahko mi verjamete, da sem pokazal od prvega žvižga nepristranskega dunajskega sodnika Brauna pravega športnega duha in sem tehnične pomanjkljivosti nadomeščal z agilnostjo, ki so jo gledalci bogato nagrajevali s ploskanjem. Dvakrat sem dal severnjaku vrat v klešče svojih nog, pa se je izvil.

Po sedmih minutah je sodnik za nekaj trenutkov prekinil boj, ker je opazil, da se na eni strani maje steber z vrvjo. Pokimal sem občinstvu, ki mi je ploskalo, nato pa sem stopil v svoj kot, da bi si nabral novih moči.

In takrat, gospoda moja, ko sem računal, koliko časa bom še vzdržal, je prišel psihološki moment. Tisti trenutek je posegla v boj moja Nana, ne sicer osebno, temveč po posredovanju Jarda Šretra, ki se je prerinil v prvo vrsto in zaklical: «Vaša žena sporoča, da je vse dobro minilo.»

«Čakaj, Jardo! Kaj je minilo? Kaj naj to pomeni? Dečka ali deklico?»

«Sporočila je, da imate kar oba hkrati!»

Dvojčki torej! Dragi moji, temu se pravi psihološki moment! Gledalci so zagrmeli: «Bravo, Parolek! Tega Hopliček ne bi zmogel!»

Prav takrat je sodnik zažvižgal. Skočil sem v ring, pograbil svojega molčečega severnjaka okoli pasu. Še preden sem se dobro zavedel, sem ga imel na tleh, sodnik pa je počasi preštel do deset.

«Vedi, da sta se danes «češkemu Herkulesu» rodila deček in deklica,» sem mu rekel, ljudje pa so metali v ring vse, kar jim je prišlo v roke. Takšnega ploskanja in vpitja še nisem doživel, vam rečem, drži kot beton! Potem sem zmagoval po Evropi, vendar si takšne zmage nisem priboril nikoli več. Ni bilo psihološkega momenta. Sicer pa — eden v življenju je kar dovolj, mar ne? Drži kot beton!

POMENEK O JEZIKU

NI PRAVILNO:

Grenadirski kapitan je korakal spredaj. Nova ladja ima jako sposobnega kapetana. Vsi ladijski častniki so bili v kapetanovi kajuti. Med prvimi je bil v vojašnici kapitan Marko in razporedil pehoto.

Kapitan kapetan

PRAVILNO JE:

Grenadirski kapetan je korakal spredaj. Nova ladja ima jako sposobnega kapitana. Vsi ladijski častniki so bili v kapitanovi kajuti. Med prvimi je bil v vojašnici kapetan Marko...

KAPITAN je pomorski častnik, ladijski poveljnik, KAPETAN pa je stotnik.

Je neko nasprotje, če rečemo STRAŠNO LEPO in vendar pravimo tako.

Avgust Černigoj: OBREŽJE (linorez, 1957)

A. Černigoj v Cremoni

Priznani tržaški slikar in prav gotovo nestor med slovenskimi tržaškimi slikarji prof. August Černigoj, ki se nam je že pred kratkim predstavil v «Mestni galeriji» z zelo uspelo razstavo olj in grafik, razstavlja sedaj svoje grafike v Cremoni v družbi s skupino italijanskih grafikov iz krožka «I D T» (nacionalna skupina grafikov).

Prof. August Černigoj ne razstavlja sedaj prvič izven Trsta, saj je svoja dela v samostojnih kakor v skupinskih in kolektivnih razstavah pokazal že mnogokrat izven meja naše ožje dežele, kot na primer v Pragi, Varšavi, Beogradu ter seveda v Ljubljani, Mariboru in na Reki ter že pred leti v raznih mestih Italije. To pot razstavlja prof. Černigoj v Cremoni samo svoje grafike, to se pravi dela iz umetniške zvrsti in v tehniki, v kateri se je naš umetnik močno uveljavil; zato ni dvoma, da si bo svoj sloves ponovno potrdil.

SMISEL NEHRUJEVE KRITIKE STRANKINEMU VODSTVU

STRANKA KONGRESA V TEKMI S SOCIALISTIČNIMI GIBANJI

NOVI DELHI, sredi maja — Po formiranju nove indijske vlade je bilo prvi akt indijskega premiera Nehruja pismo, ki ga je razposlal vsem ministrom in v katerem jim je priporočal, naj se izogibajo prevelikemu slavju in drugim znakom, ki bi nakazovali njihov visoki položaj, ter jim svetoval, naj ohranijo čim tesnejše stike z ljudstvom.

Razlog za to pismo je v rezultatih nedavnih volitev, ki so sicer pokazali še vedno izredno velik pomen stranke Kongresa, hkrati pa dovolj jasno nakazali upadanje njene popularnosti med številnimi krogi indijskih volivcev in ljudstva na sploh, predvsem med mestnim prebivalstvom. To je prav gotovo zresnilo najvišje vodstvo indijske stranke kongresa in verjetno še najbolj samega premiera Nehruja, ki je vedno dokazal, da je zelo rahločuten do javnega mnenja in vseh dogodkov tako v domovini kot v svetu. Sele pred nekaj dnevi je bil objavljen govor, ki ga je bil Pandit Nehru imel na tajnem sestanku predsednikov in tajnikov deželnih strankinih odborov proti koncu marca, kjer so na dolgo razpravljali o rezultatih teh volitev. Njegov govor je predstavljal ostro kritiko razmer v stranki in predvsem prave pravcate teme za oblastjo in položaji.

Nehrujev govor je dal povod številnim komentarjem in kritikam v tisku, ki je skušal vsestransko obdelati in odkriti šibke točke stranke, med katerimi prav gotovo spada na prvo mesto heterogenost in pomanjkanje bolj točno določene in izoblikovane ideologije, ter seveda tudi ustrezno pomanjkanje tako splošnega, kot podrobnega programa. V nekem komentarju predstavlja indijski dnevnik «Times of India» stranko kongresa kot obrnjeno piramido, ki stoji na enem človeku — in ta človek je indijski premier Nehru. «Odstranite Nehruja,» piše komentator, in stranka kongresa ne bo več stranka ,ampak heterogen skupek ljudi, ki vlečejo vsak na svojo stran. Stranka kongresa je nastala kot gibanje indijskega ljudstva za neodvisnost in se še ni spremenila v politično stranko v pravem pomenu besede. V njej so zbrani bivši princi, bogataši in poslovni ljudje. Obstajajo pa tudi pravi socialistični elementi. Sredi vsega tega pa je precej nepremična masa, ki o sebi pravi, da je gandhijevska. Sicer nihče ne ve, kaj naj to pomeni in kaj to pomeni, vendar je ta beseda postala nekak talisman, ki vzbuja spoštovanje.»

Toda kljub taki sestavi stranke kongresa je ta pred dvema letoma v Avadiju sprejela resolucijo o izgradnji «družbe po socialističnem vzoru», v začetku tega leta na konferenci v Indoku pa je bilo to stališče tudi potrjeno in so se vsaj delno že očrtale smernice za izgradnjo socialistične družbe.

Vsekakor je to treba pripisati zaslugam, ki jih ima v stranki Nehru in seveda levemu krilu stranke. Že dolgo vrsto let je Nehru odločen pobornik socialistične usmeritve svoje stranke. V razgovoru z nekim tujim novinarjem je Nehru preteklo leto odkril, da je že leta 1934 prišel v oster spor z Gandhijem, oziroma s strankinim glavnim odborom. Vzrok temu sporu pa je bilo vprav to vprašanje. V tej dobi je bil Nehru še v zaporu in glavni odbor stranke je sprejel tedaj neko resolucijo, ki je bila v bistvu protisocialistična. Zaradi tega je Nehru poslal Gandhiju pismo, v katerem je ostro protestiral proti vsebini resolucije.

Dejstvo, da so v indijskih mestih in večjih središčih pri zadnjih volitvah glasovi odšli po veliki večini levim strankam, dokazuje, da politično zavednejši in bolj zgrajeni elementi indijskih množic odločno žele socializem in da se ne zadovoljujejo več le s svečanimi in več ali manj formalnimi deklaracijami. Ali bodo stranke, za katere so ti mestni elementi pri zadnjih volitvah glasovali, zares uresničile njihove težnje in pričakovanja, če bi dejansko prišle na oblast, je težko reči. Toda te stranke so se pred volivci predstavile z bolj določenim programom kot je bil program stranke kongresa. Volivci so s tem, da so glasovali za levičarske stranke, protestirali proti pomanjkljivostim stranke kongresa in s tem hoteli drugim strankam dati priložnost, da dokažejo, ali in v kolikšni meri zaslužijo njihove glasove, njihovo zaupanje. To stališče volivnih množic je v državi Kerala privedlo na oblast komuniste. Koliko bodo komunisti v Kerali uspeli opraviti, ostaja še vedno odprto vprašanje, vendar je že danes jasno, da bodo morali v vsakem primeru najeti vse svoje sile, kajti danes stojijo komunisti države Kerala v odločilni tekmi z doslej vladajočo stranko kongresa.

Z druge strani pa je obstoj opozicijske vlade v eni izmed držav, ki tvorijo indijsko zvezno državo, prav tako spodbuda za stranko kongresa, da preuredi svoj program in da se dokončno odloči postati prava socialistična stranka in to ne-le na papirju, ampak tudi v dejanju.

K. D.

AMERIŠKA PARALELA

Mc Carthy Miller

«De mortuis nihil nisi bene», kar bi po naše rekli «mrtve opravljati ni lepo», je star latinski rek, ki naj bi veljal vedno, toda v našem primeru ga ne moremo upoštevati, ker nameravamo spregovoriti o človeku, ki kljub svoji smrti še vedno lebdi nad toliko opevano ameriško demokracijo kot zlovešča senca in spravlja na zatožno klop ljudi, kakršen je znani ameriški pisec Arthur Miller, ki ga ves svet pozna po njegovih številnih dramah. Ameriški senator Mc Carthy je sicer pred kratkim umrl, toda njegova dediščina je ostala in čeprav skušajo nekateri «mccarthyzem» označiti le kot «preživelo kratko, ne preveč svetlo obdobje v ameriški demokraciji», nam primer sedanjega procesa proti Millerju dokazuje, da je mccarthyzem še povsem aktualen.

Zato bomo skušali na kratko prikazati «junaka», ki tudi po smrti straši, in eno izmed neštetih žrtev sistema, ki je po njem dobil svoje ime in smisel.

Mc Carthyja bi bilo odveč na dolgo predstavljati, ker je dovolj slaven, pa čeprav je njegova slava močno temno pobarvana in čeprav je njegova zvezda kaj kmalu ugasnila, ko so tudi ne preveč demokratični elementi v ZDA uvideli, da je dejavnost tega «lovca na čarovnice» bolj v škodo kot v korist pojmu, ki mu pravijo ameriška demokracija. Ce je torej mož znan zaradi svojega lova na «čarovnice», je bil v svetu manj znan po tem, da je bil velik pijanec in da je njegova smrt bila dejansko le neke vrste samomor z alkoholom. Mož je sicer veliko pil že za mlada in tudi v moških letih, ko pa je njegova zvezda začela zahajati in mu je senat pod pritiskom javnega mnenja zapel levite, se je iz obupa vrgel v pitje in bil v žadnjih devetih mesecih svojega življenja kar trikrat v bolnici, da bi iz svojega organizma «izločil alkoholno zastrupljenje». Vse to pa mu ni pomagalo, ker mu nihče ni mogel prepovedati pijače, in tudi zadnje tri tedne življenja je bil stalno pijan, tako da je pijan tudi umrl.

To pa še ni vse. Neki ameriški senator je te dni potrdil splošne govorice, ki so se širile v ZDA, da je «nadobudnega senatorja» Mc Carthyja spravil v «lov na čarovnice» pater Edmund Walsh, ki mu je bil rekel, da bo tisti, kateremu bo uspelo uničiti v Ameriki komunizem, postal slaven in da bo dejanski «nacionalni heroj». Mc Carthy, ki je stremel za slavo in ki je že prej sovražil vse, kar je bilo naprednega, si ni dal dvakrat reči in se je z blazno vnemo lotil svojega «poslanstva». Komunistično nevarnost pa je videl prav povsod, saj isti senator sam pravi, da je bil zanj tudi najbolj blag liberalec že najhujši komunistični prevratnež, ker da je Mc Carthy «izgubil že vsako razsodnost, ravnotežje in možnost presoje». Da pa ta senator Mc Carthyja ni sovražil in da so njegove ocene vse kaj drugega kot pristranske, se vidi iz tega, ko je izjavil, da «je zares škoda, da se Mc Carthy ni držal svojega podeželja, od koder je izšel, ker bi tako ne končal tako slabo, ampak bi postal velik človek».

To je pri nas še neobjavljena slika Mc Carthyja; kaj pa Miller?

Tudi Millerja ne bomo na dolgo predstavljali, saj ga poznamo kot pisatelja, drugi osebni podatki pa niso kdo ve kaj važni. Te dni je pa Miller na zatožni klopi ameriške «senatne komisije za protiameriško dejavnost», pred katero se je zagovarjal že pred letom dni, ko so mu očitali, da je žalil kongres, ker ni hotel izdati imen ostalih pisateljev, ki so sodelovali z njim v nekem marksističnem krožku. Tedaj je Arthur Miller odgovoril, da mu avest ne dopušča škodovati osebam, ki so v dobri veri in ki nimajo najmanjšega namena škodovati lastni deželi».

Da pa gre pri tem zaslišavanju prav zares, je razvidno iz tega, da pisatelju Millerju očitajo tudi to, da je v tujini škodoval lastni domovini in s tem zlorabil zaupanje komisije, ki mu je izdala potni list. Javni tožilec William Hitz je v ta namen poklical za pričo tudi Richarda Avensa, ki je direktor omenjene komisije, ki proučuje «zlorabo zaupanja pri izdajanju potnih listov». Ta je izjavil, da «po podatkih, ki jih ima njegov odbor, je bil Miller komunist od leta 1943 vsaj do leta 1947». Millerju pa obtožnica očita celo to, da so njegova dela napisana v «temnem, negativnem vzdušju», kot da bi vsak pisatelj moral gledati na vse tako, kot se zdi prav ameriškim nazadnjaškim krogom vrste Mc Carthy. Toda Millerjev zagovornik Joseph Rauh je na te očitke odgovoril, da Miller ni bil nikoli komunist, da pa je svoja dela pisal tako, kot jih je videl in občutil s svojimi očmi in občutki umetniškega ustvarjalca.

Reakcija ameriškega tiska proti tej nesramni gonji je močna. Najbolje bomo to reakcijo prikazali s tem, da navedemo izjavo znanega pisca Johna Steinbecka, ki je rekel: «Ce bi bil v koži Arthurja Millerja, ne vem, kaj bi storil, toda tako za sebe kot za svoje otroke bi želel, da bi imeli toliko poguma braniti svoje osebne zadeve tako, kot to dela Miller.»

V MRZLIČNI BORBI ZA DRAGOCENO GORIVO

VENEZUELA V SAHARI

Puščavsko področje severne Afrike krije v sebi ogromna ležišča raznih rud in tudi petrolej - V Franciji so ustanovili «Mešano organizacijo za Saharo» za izkoriščanje saharskih bogastev, predvsem petroleja

Največja puščava na svetu — Sahara — ki je tako velika kot Evropa brez Skandinavije, je postala v teh nekaj poslednjih letih, zlasti pa po sueški krizi, eno od glavnih središč zanimanja v Franciji, v upanju, da bi ta dežela ponovno pridobila svojo nekdanjo moč in politično slavo.

Peščena površina Sahara obsega 8 milijonov kvadratnih kilometrov afriške zemlje. od česar pripada polovica Franciji, medtem ko je plodna dolina Nila, ki hrani Egipt, samo njena največja. hkrati pa prav gotovo tudi njena edina pomembna oaza. Vse drugo je neplodna puščava, ki se razteza od Atlantskega oceana do Rdečega morja in od sudanskih step do gorovja Atlas.

V začetku preteklega stoletja, ko se je začelo osvajanje afriških ozemelj, si je Francija prisvojila ogromen del Sahare. Ta puščava ji je služila za zvezo med bogatimi kolonijami in kot križišče poti, po katerih so se iz notranjosti Afrike do sredozemskih mest prebijale karavane trgovcev s soljo, slonovo kostjo in črnskih sužnjev. Ali je mogel kateri koli francoski osvajalec v tistem času verjeti, da bo Sahara, poleg svojega strateškega in trgovskega pomena, dobila za Francijo mnogo večji, predvsem pa gospodarski pomen? Kdo je tedaj mogel slutiti, da bo po več kot enem stoletju, francoski ministrski predsednik Guy Mollet, s tolikšnim navdušenjem govoril v parlamentu o tej puščavi kot o jutrišnji «federaciji, ki naj združi vse dežele na svojih mejah v veliko procvitajočo skupnost»?

Te besede, ki jih je Guy Mollet spregovoril v času najhujšega pomanjkanja nafte v Franciji, ko je morala dežela žrtvovati svoja že itak majhna devizna sredstva in zlate rezerve za nakup ameriškega petroleja, so pazljivo poslušali v parlamentu. To tem bolj, ker so te besede temeljile na rezultatih geoloških raziskovanj francoskih strokovnjakov v Sahari. Res je, oni so se šele pred petimi leti resno zakopali v vroči pesek in v relativno kratkem času, poslužujoč se najmodernejše tehnike, prišli do rezultatov, ki po vseh znakih sodeč zelo vznemirjajo Francijo.

V severnovzhodnih področjih puščave, zlasti pa na libijski meji, v Edžeru, v Hasi Messaudu, ki je nedaleč od Tunisa ter v krajih 300 milj južno od Alžira, so raziskovalci našli petrolej. Previdni strokovnjaki ne trdijo, da so odkrili novi Kuwait, toda ležišča so tako bogata, da jih primerjajo celo z Venezuelo. Francoska vlada pričakuje, da bo iz teh virov mogla dobiti v treh letih zadostno količino petroleja, da bo krila vse svoje potrebe v Severni Afriki in eno tretjino potreb metropole. In kar je za Francijo najvažnejše, se zdi, da bo spričo cenene delovne sile in dobrih prometnih zvez, ta petrolej tudi razmeroma poceni.

Toda petrolej ni edino bogastvo Sahare. V zapadnih področjih puščave, vzdolž maroških meja, so našli razne rude: železo, baker, svinec, mangan, tunksten, in to v količinah, ki so zadostne za rentabilno izkoriščanje. Poleg tega so na obmejnih področjih med Alžirom in Marokom kopali premog že pred drugo svetovno vojno. Govori se tudi o toliko iskani uranovi rudi; ker pa gre za atomsko surovino, so podatki o tem iz znanih «varnostnih razlogov», zelo pomanjkljivi.

Za izkoriščanje vsega tega bogastva pa so potrebne ogromne investicije. Samo za izkoriščanje petroleja v nekaj naslednjih letih, bi bilo treba vložiti okrog 700 milijonov dolarjev, da pri tem ne omenimo drugih rud, kajti — kakor je izjavil nekj strokovnjak — «majhen rudnik se v Sahari niti ne da zamisliti: iz enega samega rudnika je treba dobiti vsaj pet do deset milijonov ton železa, ali nič». Prav tako je treba upoštevati investicije za prevoz in zgradnjo tovarniških naprav v deželah izven Sahare.

Toda kje bo Francija, ki se itak bori z velikimi finančnimi težkočami našla toliko denarja? Zdi se, da ameriški kapital ni zaželen niti ni po vsej verjetnosti zainteresiran na področjih, «v sosedstvu katerih gori». Tu bi moralo imeti svojo vlogo skupno evropsko, a še posebno evropsko-afriško tržišče. Toda od šestih dežel članic te organizacije, ima le Zahodna Nemčija za izvoz razpoložljive kapitale. Zdi se, da se je s tem dejstvom francoska vlada sprijaznila. Neka mešana skupina francosko-nemških industrijcev in strokovnjakov si je nedavno ogledala najbolj zanimiva področja Sahare. Prišla je do zaključka, da so perspektive za lepe dobičke sijajne in prav gotovo bi hitro našli denar za začetne investicije, toda..

Afrika vre, ljudstva se borе za nacionalno svobodo in neodvisnost in to postopno tudi dosegajo. Tuje družbe, pri tem pa tudi zahodnonemške, ne žele investirati svojega kapitala na področju, za katere nihče ne more jamčiti, da bodo tudi jutri francoska, ali da bo pariška vlada vsaj imela nanje kakršen koli vpliv. Dokler ne bomo videli konca alžirskih borb; dokler ne bodo določili meja Tunisa, katerega ministrski predsednik Burgiba je nedavno jasno in glasno zahteval, da se tudi Tunisu dovoli, da «odpre okno proti Sahari»; dokler se ne vidi, kako se bodo uresničile in do katere meje gredo ambicije gibanja Alal el Fasija za ostvaritev «velikega Maroka», gibanja, ki že izdaja list «Maroška Sahara», in dokler se vsaj do neke mere ne urede tudi ostala politična vprašanja v Severni Afriki, je težko verjeti, da bi se kdor koli resneje spuščal v velike finančne podvige v tem delu sveta.

Francija, ki občuti pomanjkanje goriva, je edina pripravljena prevzeti rizik, vsaj kar se tiče investicij za pridobivanje petroleja. Molletova vlada je že ustanovila «Mešano organizacijo za Saharo», ki ima gospodarski in vojaški značaj. Direktor in uprava te organizacije sta neposredno odgovorna francoskemu ministrskemu predsedniku, medtem ko še ni povsem jasno, kaj naj tedaj dela tudi nadzorni odbor, ki ga sestavljajo člani francoskega parlamenta in predstavniki zainteresiranih afriških držav in področij. Zdi se, da so te poslednje pritegnili v odbor samo zato, da bi se organizacija mogla imenovati «mešana». Naloga te organizacije, ki bo v začetku razpolagala samo s francoskim kapitalom, je koordinirati vsa dela za izkoriščanje saharskih bogastev, predvsem petroleja. Določen je tudi njen prvi konkretni cilj: zgradnja velike čistilnice v Alžiru, ki bo predelovala nafto iz Sahare.

—«»—

ITRAVENOZNI MIKROFON

Nedavno so sporočili na sestanku zdravnikov v New Yorku, da je uspelo strokovnjakom izpopolniti tako majhen mikrofon, ki ga po žili dovodnici ali odvodnici lahko spravijo do srca. Ta miniaturni mikrofon naj bi po zamisli konstruktorja omogočil postavljanje pravilnejših diagnoz, obenem pa bi z njegovo pomočjo točno določili mesto in obseg poškodb na srčnih zaklopkah. Seveda bodo nenavadni mikrofon uporabljali tudi za druge srčne bolezni, ki delajo zdravnikom največ preglavic predvsem zato, ker si pač živega srca ne morejo ogledati, kadarkoli bi radi.

DROBNE ZANIMIVOSTI

Nezmotljiva diagnoza

Bolnika bodo posadili v naslanjač, na telo mu bodo pritrdili vrsto elektrodov in razni avtomatični računski stroji bodo v nekaj minutah postregli z vsemi podatki o zdravstvenem stanju pacienta... Tako bo čez nekaj let poslovala zdravniška diagnostika. Vsaj tako zatrjuje profesor J. Rotblat, ki predava o fiziki na londonski univerzi, v svojem predavanju v prostorih, kjer je sedaj razstava o elektroniki in avtomatizaciji. Prof. Rotblat pa je dodal, da bo po njegovem mnenju «družinski zdravnik» še vedno potreben, vendar bolj kot prijatelj in svetovalec. «Da bi pomirili zaskrbljenega bolnika — je še dodal — bo prisotnost zdravnika in njegovega stetoskopa vedno bolj učinkovita, kakor najbolj zapletene naprave.»

Čudežna punčka

Punčka iz celulojda je vrnila vid nekemu slepcu. Ta nedvomno edinstven primer se je dogodil v nekem londonskem avtobusu, v katerem je neki otrok v jezi zagnal omenjeno punčko v glavo nekega potnika, 59-letnega Jima Winnarda, ki je slep že od devetega leta. Winnard si stvari ni vzel k srcu, a pozneje, na poti proti domu, je nenadno spregledal. «Moje največje veselje — je pozneje dejal srečni človek — je bilo, da sem mogel prvič videti svojo zaročenko Sarah.»

Priprave za geofizično leto

Astrofizična opazovalnica Smithsonian Institution je javila, da se bo danes 17. maja vršilo prvo vežbanje v državnem merilu tistih opazovalcev, ki bodo sledili poti umetnega satelita, ki ga bodo izstrelili z vzhodne obale Floride takoj po začetku mednarodnega geofizičnega leta, v juliju letos.

Tega vežbanja se bo udeležilo okrog 1600 prostovoljnih opazovalcev, razdeljenih v 80 skupin in postavljenih po vsem ozemlju Združenih držav. Te poskusne vaje bodo izvršili, da bi se med geofizičnim letom ne dogodilo, da bi umetni sateliti ne krožili neopaženo nad temi opazovalnicami.

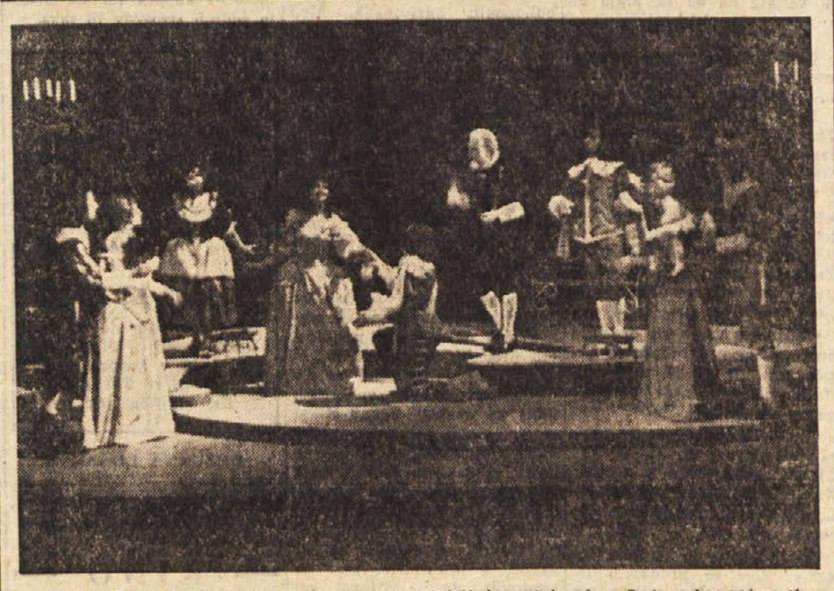

Prizor iz «Done Djane», s katero bo jutri in pojutrišnjem gostovalo v Trstu v dvorani na stadionu «Prvi maj» Gledališče Slovenskega Primorja iz Kopra

TRINAJSTA RAZPRAVA PRED SODIŠČEM V PADOVI

Dve zlati zapestni uri

Trinajsta razprava procesa o «zakladu iz Donga» je bila do sedaj najkrajša: trajala je vsega komaj eno uro. Medtem časom so zaslišali tri priče. Na vrsti sta bili dve uri: zapestna ura Clarette Petacci in zlata ura bivšega federalnega tajnika fašistične stranke iz Coma. Zaradi te poslednje se mora pred sodiščem zagovarjati lovski čuvaj Luigi Corbetta, ki je spremljal bivšega federala in samega Mussolinija do vojašnice finančne straže v Germasino. Tu je bivši federale, Paolo Porta, prebil 27. in 28. april (medtem ko so Mussolinija odpeljali kmalu po prihodu v Germasino), varoval pa ga je omenjeni Corbetta. Ker mu je v priporu nudil razne malenkosti (cigarete, likerje, hrano in odeje), se mu je Porta za usluznost oddolžil s tem, da mu je nekaj trenutkov pred ustrelitvijo podaril svojo zlato uro. Hkrati pa mu je Porta izročil nekatere osebne stvari s prošnjo, da jih izroči njegovim sorodnikom. Da je bilo temu res tako, kakor zatrjuje Corbetta, se le-ta sklicuje na očividce, ki so bili priča, ko mu je Porta pred ustrelitvijo izročil omenjene predmete, zlato uro pa s pripombo: «To imej zase, ker si ravnal dobro z menoj.» Z njegovo izpovedjo pa se sodišče ni zadovoljilo, ker je brat bivšega federala, prof. Giovanni Porta, pri zaslišanju omenil razgovor z Luigijem Corbetto, pri katerem je dobil vtis, da mu brat ure ni podaril, ker je Corbetta skušal baje dobiti njegov pristanek, da si uro še nadalje obdrži. Pri njegovem ponovnem zaslišanju

(Nadaljevanje na 4. strani)

— Hrana res ni posebno dobra, a vsaj mi ni treba pomivati posode...

Goriško-beneški dnevnik

Sestanek na pokrajini

V konzorcij za boj proti toči naj bo včlanjenje obvezno

Tudi po drugih pokrajinah so napravili tako in želi lepe uspehe

Pred dnevi so se na pokrajini sestali predstavniki krajevnih ustanov, ki so se pomenili o delovanju prostovoljnega konzorcija za boj proti toči. Sestanka so se poleg predsednika pokrajine odvetnika Culota in župana dr. Bernardisa udeležili tudi ravnatelj pokrajinskega kmetijskega konzorcija inž. Marsano ter števerjanski župan g. Hermenegild Podveršič in župani furlanskih občin.

Glavni namen sestanka je bila proučitev stanja konzorcija v lanskem letu ter da se naredijo potrebni koraki za njegovo okrepitev. Predsednik konzorcija Marangon se je najprej zahvalil ustanovam za sodelovanje in pomoč pri delovanju konzorcija, potem pa je rekel, da se je ustanova znašla v precejšnjih težavah, ki jih bo mogoče premostiti samo tedaj, kadar se bodo vanj vključili vsi zainteresirani poljedelci. Govornik je s tem v zvezi izrazil željo, da bi se izpopolnil zakon od leta 1901, ki predvideva ustanovitev obveznih konzorcijev.

Za njim je spregovoril inž. Marsano, ki je rekel, da je zamisel o ustanovitvi obveznih konzorcijev nujno potrebna in da so v številnih pokrajinah dosegli na tak način zelo lepe uspehe.

Tudi ostali govorniki so podprli težnje voditeljev krminskega konzorcija

—«»—

Potrebno je dovoljenje za prodajo sladoleda

Ker so na zdravstveno - higienskih pregledih v preteklosti ugotovili, da je potrebno zboljšati lokale in naprave, ki služijo za prodajo sladoleda, je županstvo sporočilo, da morajo imeti izdelovalci in prodajalci sladoleda posebno dovoljenje, ki ga bo po predhodnem pregledu lokalov in naprav izdala občinska oblast.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Dovoljenja ne bodo izdali tistim izdelovalcem in prodajalcem sladoleda, pri katerih bodo ugotovili, da se niso prilagodili določilom omenjene odredbe. Prošnje se pošljejo na kolkovanem papirju na protokolni urad na županstvu; informacije pa daje higienski urad v Ul. Mazzini 7.

—o—

Izlet v Škocijansko jamo

Slovensko planinsko društvo iz Gorice organizira v nedeljo 26. t. m. izlet na Kras z obiskom Škocijanske jame pri Divači, ki le malo zaostaja po lepoti za Postojnsko.

Odhod z avtobusom iz Gorice s Travnika ob 7. uri zjutraj preko bloka pri Rdeči hiši in čez Kras do Škocijanske jame ter povratek po isti poti. Vožnja za člane po 400 lir, za nečlane po 500 lir. Vpisovanje v kavarni Bratuš

—«»—

V SOBOTO V DOBERDOBU

Koncert godbe na pihala

Doberdobska godba na pihala bo priredila v soboto ob 20.30 na Trgu sv. Martina v Doberdobu večerni koncert z obsežnim sporedom. Marljivi godci bodo izkoristili to priliko, da pokažejo, kaj so se naučili v zimskem času. Igrali bodo, skladbe raznih priznanih skladateljev. Javnost je vabljena k udeležbi.

—«»—

Novi urnik javnih lokalov

V veljavi bo od 15. maja do 31. oktobra

Goriški kvestor je odredil nov urnik javnih lokalov za našo pokrajino.

Novi urnik velja že od 15. maja in ga bodo morali lastniki javnih lokalov upoštevati do 31. oktobra t. l.

V vseh občinah goriške pokrajine bodo javne lokale odprli ob 6. uri. Kavarne, bari, vinotoči v Gorici, Gradežu in Tržiču se bodo zapirali ob 1. uri, v ostalih občinah pokrajine pa ob 24. uri.

Gostilne s hrano ali brez nje bodo v Gorici, Gradežu in Tržiču zapirali ob 24. uri, v ostalih občinah naše pokrajine pa ob 23. uri.

Osmice bodo povsod zapirali ob 21. uri. Krožki ENAL, CRAL, ACLI bodo v Gorici, Gradežu in Tržiču zapirali ob 1. uri, v ostalih občinah pa ob 24. uri.

Opozarjamo, da lastniki lokalov, kjer se prodajajo izključno alkoholne pijače, ne smejo biti odprti ob delavnikih pred 10. uro, ob praznikih pred 11. uro in zaprti ne pozneje kot ob 23. uri.

—«»—

Smola kolesarja in nesreča motorista

Z rešilnim avtom so sinoči ob 21. uri pripeljali v bolnišnico 46-letnega Avgusta Benedettija iz Ul. Trieste 205. Zdravniško pomoč je potreboval zaradi poškodb, ki si jih je povzročil pri padcu s kolesa. Kakor se zdi, je bil Benedetti nekoliko vinjen.

Predsinočnjim pa so pripeljali v bolnišnico 24-letnega Silvana Simonettija, ki se je prevrnil z motorjem na križišču Ul. Sauro in Ul. Duca D'Aosta. Pretresel si je možgane in se ranil v čelo.

—«»—

Preprečena tatvina kokoši in zajcev

Prejšnjo noč so neznanci vdrli v kurnik bolničarja goriške umobolnice Giovannija Cividinija in 23-letnega Anita Canole, ki stanujeta v Ul. Garzaroli štev. 10. Tatovi so zavili vrat kokošim in zajcem ter se skušali neopazno odplaziti. Bila je ena ura ponoči. Stanovalci so že spali. Tedaj so tatovi, ki so mislili, da so podvig že zaključili, povzročili tolikšno ropotanje, da so se stanovalci zbudili in pritekli na dvorišče. Ker so ugotovili, da kokoši in zajcev ni več v kletkah, so preiskali okolico in jih našli že mrtve. Na begu so tatovi pustili tudi vrečo. Kriminalistična policija je uvedla preiskavo.

Življenje Goričanov v marcu v številkah

Stevilke v veliki meri lahko ponazorijo življenje meščanov. Pred dnevi je izšel mesečnik goriškega županstva, iz katerega je razvidno, da je bilo v marcu na področju občine prisotnih 42.500 oseb, od tega največ med 25. in 36. letom starosti (30 odstotkov). Sklenjenih je bilo 19 porok. Povprečna moška starost je znašala 31 let, žena pa 29 let. Zanimivo je bilo, da so se cene živil na drobno, ki so se pričele nižati že v februarju, v marcu še bolj znižale in da je treba po našem mnenju vzrok za ta pojav iskati prav v obmejnem prometu. Se vedno pa naraščajo cene oblačilu.

V goriški občini imamo 4 tisoč 708 potrošnike plina, 16 tisoč 70 elektrike in 7.914 potrošnikov vode. V marcu smo porabili 199 tisoč kubičnih metrov plina in okoli en milijon in četrt kWh elektrike. Vrednost naprav občinskih podjetij je tedaj znašala okoli 900 milijonov lir.

V mestu je 1006 obrtnic za lokale. Alkoholne pijače prodajajo v 76 lokalih; dalje imamo 89 trgovin na debelo in 410 na drobno. Za ostalo blago imamo še 65 trgovin na debelo in 426 na drobno. Vozilo je 15 mestnih avtobusov in prepeljalo 212.000 potnikov. Podjetje ATA je inkasiralo pet milijonov in četrt lir. Iz glavnega kolodvora se je odpeljalo okoli 24.000 potnikov, od katerih 10.000 z znižano voznino. Z letališča pa je odletelo in priletelo po 112 potnikov.

Razprava na goriški preturi

Šest mesecev zapora nepoboljšljivemu tatu

Kriminalistična policija je Alonzija aretirala, ker je mislila, da je bil soudeležen pri vdoru v goriško stolnico - Prišla pa je na drugo sled

Kriminalistična policija v Gorici je že nekaj časa zasledovala 35-letnega Alberta Alonzija iz Ul. Colle 10, ker je vedela, da ima mož preveliko nagnjenje do kraje in lahkega življenja. Ko pa so neznanci decembra okradli stolnico in odnesli iz nje razne dragocenosti, je policija okrepila nadzorstvo nad vsemi tistimi, ki so zapisani v policijskih kartotekah. Med temi je seveda bil tudi Alonzi, ki je bil zaradi tatvin, kupovanja ukradenih predmetov in pijančevanja že večkrat kaznovan ter zaradi tega dober znanec s kriminalistično policijo.

Ko se je Alonzi najmanj nadejal, so na vrata potrkali agenti in pregledali njegovo stanovanje, ker so ga osumili, da je bil soudeležen pri kraji v stolnici. Našli niso nobenega predmeta, ki bi kazal na njegovo soudeležbo pri kraji od lanskega decembra, pač pa so našli v njegovih predalih nekaj orodja, ki ga je mož uporabljal za izvrševanje svojega «poklica»; našli so namreč nekaj stikal za avtomobil ter en nekoliko večji ključ. Med preiskavo so našli tudi zastavljalni listek goriške hranilnice. Po tej preiskavi, ki so jo izvedli 15. decembra lani, to je nekaj dni po tatvini v stolnici, so šli agenti v hranilnico, kjer so ugotovili, da je Alonzi zastavil več dragocenih zlatih predmetov; med drugim so bili štirje zapestni okraski, trije obeski, trije prstani in moška ženna ura.

Ko so Alonzija vprašali, kje je zastavljene predmete dobil, se je delal, kot da ne ve. Ker policiji ni hotel povedati njihovega izvora, so imeli agenti dovolj razlogov, da so ga osumili kraje in ga prijavili sodišču, kjer so ga včeraj sodili zaradi dveh točk obtožnice:

1. ker so pri njem našli razne ključe, ki so mu služili za vdiranje v stanovanja,

2. ker ni mogel dokazati, kje je dobil zastavljene dragocenosti.

Sodniki so ga spoznali za krivega in ga obsodili na šest mesecev zapora ter na plačilo sodnih stroškov in taks.

Dve zlati zapestni uri

(Nadaljevanje s 3. strani)

na včerajšnji razpravi pa iz njegovih besed ni bilo razvidno, da bi si bil Corbetta skušal pridržati uro samovoljno, ampak da jo je bil pripravljen celo izročiti pokojnikovemu bratu, če bi bil le-ta nekaj podobnega od njega zahteval.

Epizoda z zapestno uro Clarette Petacci pa zadeva Corbettovo ženo Carmen. Kako naj bi le-ta prišla do te ure, iz razprave ni razvidno, izvedeli smo le, da naj bi se Carmen sama pobahala pred bolno sestro Giovanne Marie Cappellini: *«Poglej kakšno lepo stvarco je imela Petaccijeva»*. Priča ure sicer ni videla, ker je medtem pomagala bolni materi, ampak je le slišala razgovor med obema: spominja pa se, da je sestra dejala Corbettovi: *«Kakšna lepa ura., kje si jo ukradla?»* Pri soočenju med Corbettovo in Cappellinijevo pa je prišlo do tako hudega prerekanja med obema, da je moral predsednik sodišča soočenje prekiniti z vzklikom: *«Dovolj, dovolj, saj ste slabši kot odvetniki»*, branilec Corbettove pa je pojasnil, da med obema ženskama ne obstajajo najboljši odnošaji, ker je bila Maria Cappellini fašistka, medtem ko so Corbettovi komunisti. Po tem smo si tudi na jasnem, kakšno vrednost ima Marijino pričevanje.

Tretja epizoda pa zadeva obtoženca Martinonija, ki naj bi si pridržal avtomobil bivšega direktorja agencije «Stefani» D'Aquanna, ki je tudi skušal pobegniti z Mussolinijem. O tej epizodi je pričal bivši partizan Pietro Bariffi, ki je pojasnil, da je Ugo Martinoni omenjeni avtomobil kasneje izročil na sedežu CLN.

SNG
za Tržaško ozemlje

gostuje v nedeljo 19. t. m. ob 16. in 20. uri v Prosvetni dvorani z dramatično igro

Zgodba za smeh

Prodaja vstopnic na sedežu ZSPD v Ul. Ascoli št. 1 in v kavarni Bratuš. Sedeži 250 in 150 lir, stojišča 100 lir

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna D'Udine, Ul. Rabatta 18, tel. 21-24.

—«»—

— KINO —

CORSO. 17.00: «Car gozda», dokumentarni film.

VERDI. 16.00: «Očetje in sinovi», V. De Sica, M. Mastroianni, A. Lualdi.

CENTRALE. 17.00: «Galebov klic», R. Anton, Colen Mueller.

VITTORIA. 17.00: «Tista starost», E. Feuillere, N. Bergere. Mladini prepovedano.

MODERNO. 17.00: «Lepotica iz Rima», S. Pampanini.

Športni dnevnik

Danes popoldne registracija koles v Milanu

Uglajena so zadnja nesoglasja: jutri bo startal tudi Koblet

Koblet bo imel v mednarodnem moštvu tri svoje spremljevalce Bobetu je žal po Bartaliju, Coppiju in Magniju

MILAN, 16. — V teku nocojšnjega večera in jutrišnjega dopoldneva bo vsa karavana krožne kolesarske dirke po Italiji zbrana v Milanu. Registracija koles bo jutri med 15. in 18. uro, ko bodo razjasnjene tudi zadnje negotovosti, med katerimi predstavlja največjo nastop Kobleta, ki je nenadoma postal spet dvomljiv v zvezi s sestavo moštva Faema. Vodstvo moštva namerava dati namreč Kobletu samo dva sotekmovalca po njegovi izbiri, Koblet pa je zahteval tri, t. j. poleg Pianezzija in Moresija še Strehlerja. Če bi bila sprejeta Kobletova zahteva, potem bi moral izpasti eden od italijanskih tekmovalcev, na kar pa vodstvo Faema doslej ni pristalo. Koblet se sicer še ni dokončno odločil, toda če se jutri ne bo predstavil k registraciji koles, bodo namesto Švicarjev vskočili Italijani, kar pa bi imelo lahko tudi resnejše posledice. Možno je namreč, da bi v tem primeru švicarski športni forumi nasprotovali etapi v Sionu.

Ostale novice: Start Diega Ronchinija ni zagotovljen zaradi nevšečnega vnetja v grlu. Moštvo Asborno je dopolnil Gino Guerrini, moštvo G. S. Bif pa Accordi in Nino Assirelli. Situacija v moštvu Carpano-Coppi še ni jasna. Ker ni na razpolago dovolj izkusenega dirkača, bo moštvo verjetno startalo z dirkačem manj.

Kot smo že včeraj omenili, so med favoriti letosnje dirke v prvi vrsti inozemci in med njimi posebno Louison Bobet, zmagovalec treh zaporednih krožnih dirk po Franciji. Ko so Bobeta vprašali če so mu bile ljubše prejšnje dirke, ko so vozili se Bartali, Coppi in Magni, ali pa sedanje, je odgovoril: «Ko so bili se Bartali, Coppi in Magni, je bilo drugače. Treba je bilo biti v stalni pripravljenosti na njihov pobeg in skušati uiti pred njimi. Danes pa je treba dirko nadzorovati kar predstavlja en napor več, čeprav so po drugi strani nasprotniki slabši. Kljub temu so mi bili ljubši prejšnji «Giri», ker je bila teža dirke razdeljena».

Prav zaradi tega pa je prišel Louison Bobet letos v Italijo v spremstvu dobro pripravljenega moštva, v katerem sta odlična Geminiani in Rolland ter najbolj zvest med zvestimi — brat Jean Bobet. Nobenega dvoma ni, da je naloga francoskega moštva najbolj težka, ker bo moralo odbijati napade ne samo Italijanov, temvec predvsem Belgijcev, ki imajo Impanisa v odlični kondiciji, Holandcev z Wagtmansom z visoko moralo, Špancev, ki so močni kljub odsotnosti Bahamontesa in seveda Gaula.

Poleg tega, pa je letošnji «Giro» eden najtežjih v zadnjih letih. Težave se bodo začele že v drugi etapi na kronometer s ciljem v strmini, ki ima na daljavi 30 km 1000 m vzpona. Naslednji vzpon bo na Loretu in nato prelaz Somma komaj 16 km pred ciljem. V etapi Terni - Pescara oo vrh Corno in v etapi Pescara - Napoli kar tri težke vzpetine. Pred Montecatinijem bo San Baronto, nato Bracco, Ruta. Veliki Sv. Bernard in končno visoka planota Campo del Fiori, kjer bo verjetno padla odločitev, čeprav vrhov tukaj se ne bo konec. Na vrsti so še prelaz Sempione, zloglasni Bondone in dolomitska prelaza Rolle, Brocon ter San Lugano.

Francosko moštvo ima ob takem znacaju etap vse pogoje za uspeh. Če pa bi Louison Bobet ne dal vse od sebe, potem bi postala dirka negotova in v tej negotovosti bi lahko prišli do besede tudi Italijani v prvi vrsti z Moserjem in Nencinijem.

Sporazum dosežen

MILAN, 16. — Pozno zvečer je bil dosežen sporazum s švicarsko kolesarsko zvezo glede mednarodnega moštva. Sprejeta je bila Kobletova zahteva in v moštvu bodo poleg njega še trije Svicarji: Pianezzi, Moresi in Strehler. Glede italijanskih dirkačev, ki bodo dopolnili moštvo, bodo sklepali jutri. S tem je bilo rešeno vprašanje, ki je ogrožalo nastop švicarskih dirkačev na letošnjem «Giru».

NOGOMET

Švedska hoče Liedholma za tekmo proti Madžarski

STOCKHOLM, 16. — Švedska nogometna zveza je pismeno zaprosila italijansko zvezo za dovoljenje, da bi član Milana Liedholm smel nastopiti za svedsko državno reprezentanco 16. junija v Stockholmu v tekmi proti Madžarski. Prav tako je švedska zveza zaprosila, da bi v poletnem času lahko nastopali za svedsko reprezentanco tudi drugi svedski igralci, ki so člani italijanskih moštev. V Stockholmu upajo, da bo Liedholm lahko nastopil za reprezentanco tudi proti Finski in Danski.

Italijanska nogometna zveza je mnenja, da mora najprej Milan sam dovoliti Liedholmu, da lahko igra za Švedsko, zveza pa bo dala svoj pristanek le v kolikor tekma, ki jo mora Milan igrati 16. junija, ni važna za obstoj v ligi.

FIGC je danes dala svoj pristanek, da lahko član Interja Vonlanthen nastopi v nedeljo v reprezentanci Švice proti Škotski. Italijanska zveza je dala svoj pristanek zato, ker tekma med Interjem in Laziom ne more vplivati na obstanek v ligi.

DAVISOV POKAL

Italija-Holandska od sobote do ponedeljka

SCHEVENING, 16. — V Scheveningu na Holandskem bo od sobote do ponedeljka teniški dvoboj med Italijo in Holandsko, veljaven za drugo kolo Davisovega pokala. Izid zrebanja nasprotnikov je bil naslednji:

sobota, 18. maja: Dehnert - Merlo in Van Dalsum - Pietrangeli;

nedelja, 19. maja: Van Dalsum, Dehnert - Sirola, Pietrangeli;

ponedeljek, 20. maja: Van Dalsum - Merlo in Dehnert - Pietrangeli.

Favoriti so Italijani.

* * *

BARCELONA, 16. — V četrtfinalu teniškega turnirja v Barceloni je Amerikanec Herb Flam premagal Italijana Maggija s 6:1, 6:4, 6:4. Prej je Maggi izločil Avstralca Woodcocka s 6:3, 2:6, 8:6.

Šport med slovensko mladino

Odbojkarsko prvenstvo dijakinj slovenskih šol

Po do sedaj odigranih tekmah vodijo dijakinje trgovske akademije

Kot med dijaki, je bilo tudi med dijakinjami višjih srednjih šol v teku medšolsko odbojkarsko prvenstvo, ki ga je organizirala in ga vodi profesorica telovadbe Suhodolčeva.

Na turnirju sodelujejo vse višje srednje šole, t. j. trgovska akademija, realna gimnazija, klasična gimnazija in učiteljišče. Tekme se odigravajo v telovadnici Nižje gimnazije pri Sv. Jakobu ob lepi udeležbi gledalcev in gledalk.

Nastopajoče ekipe igrajo v sledečih postavah:

Trgovska: Zampar, Batista, Jerina, Hmeljak, Valoppi, Rol (Ferletič).

Realna: Martinuzzi, Boiko, Martelanc, Fonda, Metlika, Luin (Campanali).

Klasična: Kale, Colja, Marx, Benčič, Prelec, Ukmar (Furlanič).

Učiteljišče: Malalan, Širca, Vidan, Ukmar, Mezgec, Slavec.

Do sedaj odigrane tekme so se končale takole:

Trgovska-Klasična 15-10, 15-12
Klasična - Realna 15-5, 15-2
Trgovska - Realna 15-8, 15-3

Po do sedaj odigranih tekmah je lestvica naslednja:

1. Trgovska 2 tekmi; 2 zmagi, 0 porazov;
2. Klasična 2 tekmi; 1 zmaga, 1 poraz;
3. Učiteljišče 0 tekem, 0 zmag, 0 porazov;
4. Realna 2 tekmi; 0 zmag, 2 poraza.

Kot nam pričajo rezultati do sedaj odigranih tekem, bo postala letošnja odbojkarska prvakinja slovenskih sol med ženskami trgovska akademija, ki je doslej vse odigrane tekme odločila v svojo korist. Učiteljiščnice niso doslej odigrale še nobene tekme, zato je o njih težko govoriti.

Na tem prvenstvu se pojavljajo dijakinje z boljšo igro, kot na medrazrednem prvenstvu, o katerem smo porocali pred časom.

SERGIJ BONAC

AVTOMOBILIZEM

Moss najhitrejši včeraj v Montecarlu

MONTECARLO, 16. — Anglež Stirling Moss je na današnjih poskusnih vožnjah za veliko nagrado Monaca, ki bo v nedeljo, z avtom «Wanwall» dosegel najboljši čas 1'44"4 (na 3,145 km) s povprečno brzino 108.450 km na uro. Drugi najboljši čas je dosegel Argentinec Manuel Fangio z «Maserati» s časom 1'44'5 in s povprečno hitrostjo 108,346 km.

Avtomobili «Ferrari» niso se prispeli.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 17. t. m. ob 18. uri Republic film:

„Otok na asfaltu"

Seznam moštev in dirkačev

Seznam moštev in dirkačev, ki se bodo udeležili letošnje kolesarske dirke po Italiji:

FRANCIJA
Športni direktor: Sauveur Ducazeaux
Barbotin Pierre
Bobet Jean
Bobet Louison
Cohen Max
Coste Charles
Geminiani Raphaël
Le Ber Claude
Rolland Antonin

BELGIJA
Športni direktor: Léon Vanderhulst
Van Steenbergen Rik
Vlaeyen André
Vannitsen Willy
Impanis Raymond
Janssens Marcel
Sorgeloos Edgard
Couvreur Hilaire
Van Genechten Richard

SPANIJA
Poblet Miguel
Botella Salvador
Chacon Miguel
Ruiz Bernardo
Galdeano Jesus
Company Gabriel
Serra Jose
Iturat Vincente

HOLANDSKA
Športni direktor: Kess Pellenaers
Wagtmans Wout
Van Est Wim
De Groot Dan
Van De Brekel Piet
Voorting Gerrit
Nolten Jan
Kerstein J. B.
Donker Piet

G. S. FAEMA
Športni direktor: L. Guerra
Gaul Charly (Luksemburg)
Erzner Marcel (Luksemburg)
Koblet Hugo (Švica)
Strehler (Švica)
Pianezzi (Švica)
Moresi (Švica)
Ciampi Silvano
Emiliozzi Alberto

BIANCHI
Športni direktor: Franco Aggugini
Bruni Dino
Buratti Giuseppe
Conterno Angelo
Defilippis Nino
Favero Giuseppe
Giudici Pietro
Miserocchi Angelo
Ronchini Diego

LEGNANO
Športni direktor: Eberardo Pavesi
Albani Giorgio
Baldini Ercole
Bartolozzi Valdemaro
Fabbri Nello
Grassi Lino
Massocco Ugo
Ranucci Sante
Zucconelli Vincenzo

SAN PELLEGRINO
Športni direktor: Luigi Sardi
Barale Germano
Barale Giuseppe
Dante Peppino
Nicolo Carlo
Restelli Ezio
Piscaglia Angelo
Sabbadin Alfredo
Tessari Silvano

ATALA
Športni direktor: Alfredo Sivocci
Astrua Giancarlo
Barozzi Danilo
Cestari Aurelio
Falaschi Roberto
Fantini Alessandro
Monti Bruno
Padovan Arrigo
Velucchi Nello

G. S. BIF
Športni direktor: Silvio Pedroni
Baffi Pierino
Ferlenghi Gianni
Fornara Pasquale
Modena Vasco
Mori Mario
Serena Walter
Accordi Remo
Assirelli Nino

BOTTECCHIA-GRIPO
Športni direktor: Giordano Cottur
Benedetti Rino
Boni Guido
Bottecchia Emilio
Carlesi Guido
Favero Vito
Mauso Giuseppe
Piazza Donato
Uliana Antonio

TORPADO
Športni direktor: Vasco Bergamaschi
Bagnara Rino
Bartalini Remo
Calvi Giuseppe
Dall'Agata Gilberto
Maule Cleto
Romagnoli Benito
Zamboni Adriano
Tosato Mario

G. S. ASBORNO
Športni direktor: Pierino Bertolazzo
Faliarini Giuseppe
Gervasoni Mario
Messina Guido
Michelon Giuliano
Negro Alberto
Pettinati Giovanni
Rossello Vincenzo
Guerrini Gino

G. S. CHLORODONT
Športni direktor: Gaetano Belloni
Moser Aldo
Nencini Gastone
Baroni Mario
Martini Alfredo
Minardi Giuseppe
Pezzi Luciano
Pintarelli Giuseppe
Tognaccini Bruno

CARPANO-COPPI
Športni direktor: Ettore Milano
Coletto Tino
Gismondi Michele
Gaggero Stefano
Filippi Riccardo
Cainero Giuseppe
Nascimbene Pietro
Cassano Colombo
X X

GEORGES SIMENON **25.**

Maigret in njegov mrtvec

Detektivska zgodba

«Niso poskušali odpeljati tudi ženske?»

«Omenil sem jim to, ko so šli po hodniku. Zavohal sem, da me bo vsa ta zadeva spravila v hude škripce in sem želel, naj bi šli vsi. Vedel pa nisem, da bo rodila. Odšel sem k njej in ji dejal, naj se pobere za onimi. Samo hladno me je gledala iz postelje. Vem, da zna francosko veliko bolje, kot kaže. Ni ji bilo za mar, da bi mi odgovorila. Kmalu nato je dobila popadke in tedaj sem spoznal, da se ne more nič več ukreniti.»

«Ti,» je dejal Maigret inšpektorju, «moraš počakati, da pride Moers. Ne puščaj nikogar v ti dve sobi, zlasti ne tega cigana. Si oborožen?»

Inšpektor je pokazal na debelino pri žepu suknjiča, kjer je imel samokres.

«Reci Moersu, naj poišče vse prstne odtise in naj odnese vse, kar bi utegnilo dati kakšne indicije. Seveda niso pustili nobenega pisanja, o tem sem se prepričal.»

Po obeh sobah so bile razmetane nogavice, hlače, ena harmonika, škatla z iglami in sukancem, več kupčkov igralnih kart in nekaj lesenih kipcev, zrezljanih z nožem.

Maigret je odšel za gospodarjem po stopnicah. Za vso pisarno je bila slabo razsvetljena in nezračna čumnata, ob steni zložljiva postelja, spredaj mizica, na njej gorilnik in krožniki z ostanki jedi.

«Si zapisoval datume, ko je ta sodrga ostajala ponoči zunaj?»

Mož je takoj odgovoril, da ne.

«Saj sem vedel. Nič za to. Dam ti časa do jutri zjutraj, da se tega spomniš. Razumeš? Jutri zjutraj pridem k tebi ali pa pošljem koga, da te pripelje k meni v urad. In ti mi boš povedal datume, natančne datume, ki jih potrebujem. Če pa ne, pojdeš pod ključ. Razumel?»

Gospodar je hotel še nekaj povedati.

«Če bi se po naključju vrnili, ali mi... ali mi dovolite, da uporabim samokres?»

«Torej veš dobro, kakšni tički so, a? Bojiš se, da te pošljejo za Viktorjem?»

«Bojim se, da.»

«Na cesto bom postavil stražnika.»

«Lahko pridejo skozi dvorišče.»

«Tudi na to mislim: drugega stražnika bom poslal pa v Ulico Vieille-du-Tempie.»

Zdaj so bile ulice že prazne in mirne. Nikjer ni bilo več sledu nočne racije. Po hišah ni bilo več luči in vse je zopet spalo, razen tistih, ki so jih odpeljale «marice» in razen Marije, ki je bila v bolnišnici in je imela zdaj roditi, medtem ko je stal pred vrati njene sobe inšpektor Lucas.

Maigret je postavil na stražo oba policaja, kakor je bil obljubil gospodarju. Dal jima je natančna navodila. Potem je počakal, da pride kakšen taksi po Ulici Rivoli. Noč je bila jasna in hladna.

Malo si je pomišljal, ko je vstopal v taksi. Ali je res mogoče, da prejšnjo noč ni spal? Kaj ni imel na razpolago tri dni, da bi si ozdravil tisto znamenito influenco? Kdo ve, če je Moers kaj spal?

«Kje bi bil kakšen lokal odprt?» je vprašal izvoščka.

Nenadoma je začutil, da je lačen, lačen in žejen. Ob misli na čašo mrzlega piva z belo mehko peno so se mu pocedile sline.

«Razen nočnih lokalov je odprto samo pri ‚Caûpole', ali pa kavarnice pri Glavnih skladiščih.»

Saj je to sam vedel. Čemu neki je vprašal vozača?

«Pelji do ‚Caûpole'!»

Velika dvorana je bila zaprta, v baru pa so še delali. Bilo je nekaj malega zaspanih gostov. Dal si je postreči z dvema zajetnima obloženima kruhoma in naročil piva; popil je tri čaše drugo za drugo.

Zunaj ga je čakal taksi.

Ura je bila štiri zjutraj.

«Zdaj me pelji na Nabrežje Orfèvres!»

Ko je že sedel v taksiju, se je premislil.

«Ne! Zavij raje na policijsko ravnateljstvo na Nabrežje Orloge!»

Vsi tisti, ki so jih ponoči nalovili, so bili tam. Po hodnikih je vel isti vzduh kakor v Ulici Roi-de-Sicile. Moški ob eni, ženske pa ob drugi steni. Tu so bili potepuhi, pijanci, pocestnice tudi iz raznih drugih delov mesta, slučajno nabrani. Eni so spali na klopeh, drugi so se sezuli in si trli razbolele noge. Nekaj deklet se je šalilo s stražniki skozi mrežo.

Štirje stražniki so igrali na karte in kuhali kavo na peči. Inšpektorji so pričakovali Maigreta.

Navadno so čakali uradnih ur ob osmih, da pregledajo listine vsem tem ljudem in jih potem peljejo na zdravniški pregled in na tehnični urad zaradi prstnih odtisov.

«Kar začnimo, fantje! Listine bo že zjutraj pregledal dežurni inšpektor. Najprej zaslišite vse tiste, ki stanujejo v Ulici Roi-de-Sicile, zlasti ženske. Pazite pri tistih, ki stanujejo v hotelu ‚Pri zlatem levu'! Vprašajte jih, če kaj vedo o Mariji in o Romunih.»

Na kratko jim je opisal člane tolpe. Vsak inšpektor je sedel za mizo in zaslišavanje se je začelo. Trajalo bo vse do jutra in čez.

Potem je Maigret odšel po temnem hodniku, ki je vezal policijsko ravnateljstvo z njegovim uradom. Tipaje je iskal po stenah stikala, da bi prižgal luči.

Našel je nočnega čuvaja Josepha, ki ga je veselo pozdravil. Bil je zadovoljen, da se je zopet znašel v svojem okolju. V uradu pri inšpektorjih je gorela luč. Ravno takrat je zabrnel telefon.

Maigret je vstopil. Pri telefonu je bil Bodin in je odgovarjal:

«Takoj bo pri aparatu, ravno zdaj vstopa.»

Bil je Lucas in je poročal, da je Marija rodilo fantička, težkega štiri kilograme. Nesrečnica je skušala skočiti iz postelje, ko je bolničarka za trenutek zapustila sobo, da okopa novorojenčka.

VII.

Pred bolnišnico Laennec v Ulici Sèvres je Maigret stopil iz taksija in zagledal velikanski avtomobil s tablico diplomatskega zbora. Pod stebriščem je čakal visok suh človek. Njegova obleka in vsa zunanjost je kazalo skrbno natančnost. Govoril je z zelo umerjenimi kretnjami, ves njegov izraz je bil uglajen, besede je izgovarjal namenoma počasi. Vsakomur, ki ga je videl, se je moral zdeti izreden pojav. Sicer je bil pa čisto navaden tolmač romunskega poslaništva.

«Njegova ekscelenca mi je naročil...» je začel.

Maigret ga je prekinil s suhim «dobro!» in je šel pred njim proti vhodu v bolnišnico.

Lucas je bil na hodniku pri oknu in je zamišljeno gledal na vrt. Jutro je bilo sivo in deževno. Bolničarka ga je morala večkrat prositi, naj ne kadi. Zdaj je pokazal s prstom Maigretovo pipo in pripomnil:

«Boste videli, da vam bo ukazala ugasiti, gospod šef.»

Počakali so, da jih službujoča bolničarka pelje v porodničino sobo. Ta bolničarka je bila srednje starosti in se je po vsem videzu gladko požvižgala na Maigretovo slavo, tudi sicer ni bila kaj posebno obzirna do ljudi s policije.

«Ne smete je utrujati. Prosim, da ne vztrajate, ko vam bom dala znak, da morate oditi.»

Maigret je skomignil z rameni v znak, da mu to še za mar ni, in je prvi stopil v belo sobico. Marija je na videz dremala, poleg njene je bila novorojenčkova posteljica. Skozi priprte trepalnice je prodiral njen pogled in opazoval kretnje obeh mož. Bila je še lepša kot tisto noč, ko so jo prijeli: v obrazu je bila malo bolj bleda in lasje, ki so bili zdaj spleteni v kite, so ji obkrožali obraz.

Maigret je položil klobuk na stol in se obrnil do Romuna:

«Prosim, vprašajte jo, kako se imenuje.»

(Nadaljevanje sledi)